

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2022 - 2023

Συντονιστική Επιτροπή (2022 – 2024)

Π.Μ.Σ. ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ (Business Law)

Διευθύντρια :

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αλεξάνδρα Μικρουλέα

Αναπληρώτρια Διευθύντρια

Καθηγήτρια Λία Αθανασίου

Μέλη της Σ.Ε.:

Αναπληρωτής Καθηγητής Δημήτριος Χριστοδούλου

Επίκουρος Καθηγητής Ιάκωβος Βενιέρης

Επίκουρος Καθηγητής Νικόλαος Βερβεσός

Επίκουρη Καθηγήτρια Χριστίνα Λιβαδά

- ΚΟΣΜΗΤΟΡΑΣ : ΛΙΝΟΣ-ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΙΣΙΛΙΑΝΟΣ
- ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ : ΕΛΕΝΗ Ε. ΚΟΥΡΕΛΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ -
ΣΚΟΠΟΣ.....

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ
ΤΙΤΛΟΙ.....

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΒΑΘΜΟΣ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ.....

ΔΙΑΡΚΕΙΑ
ΣΠΟΥΔΩΝ.....

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΣΠΟΥΔΩΝ.....

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ –
ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ.....

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ.....

ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ –
ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ.....

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ.....

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.....

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ- ΣΚΟΠΟΣ

Από το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 λειτουργεί στη Νομική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών «Νέο Εντατικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών» (Π.Μ.Σ.): **ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ**.

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) της Νομικής Σχολής αποσκοπεί στην εμβάθυνση και την προαγωγή της γνώσης και στην προώθηση της έρευνας στο γνωστικό αντικείμενο του Εμπορικού Δικαίου, με συνεκτίμηση των αναγκών ανάπτυξης της χώρας. Ειδικότερα η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας αποβλέπει στην παραγωγή επιστημονικής έρευνας υψηλού επιπέδου και στη δημιουργία επιστημόνων ικανών να συμβάλουν στην πρόοδο της επιστήμης και της διδασκαλίας. Αποσκοπεί, επίσης, στη διεπιστημονική προσέγγιση των ρυθμίσεων του Εμπορικού Δικαίου, κυρίως μέσα από την οικονομική τους ανάλυση. Τέλος, αποσκοπεί στην απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων και εξειδίκευσης μέσα από την εξοικείωση των φοιτητών με τη νομολογία και την πρακτική εφαρμογή του δικαίου.

Για την απόκτηση Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών απαιτείται αφενός η επιτυχής ολοκλήρωση δύο εξαμήνων υποχρεωτικής φοίτησης ενός κύκλου συστηματικών εξειδικευμένων σπουδών με παράλληλη ερευνητική εργασία, αφετέρου η συγγραφή μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

Το Π.Μ.Σ. Εμπορικό Δίκαιο απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) στις παρακάτω επιμέρους επιστημονικές ειδικεύσεις:

- α) Εταιρείες και Χρηματοδότηση (Corporate Law and Finance)*
- β) Άυλα Αγαθά και Ανταγωνισμός (Industrial Property and Competition Law)*
- γ) Ναυτικό Δίκαιο (Maritime Law).*

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ (Δ.Μ.Σ.)

Η βαθμολογική κλίμακα για όλα τα μαθήματα και τη διπλωματική εργασία, ορίζεται από το μηδέν (0) έως το δέκα (10). Θεωρείται ότι πέτυχε ο φοιτητής που έλαβε βαθμό πέντε (5) και άνω, σε όλα τα μαθήματα. Για τον υπολογισμό του βαθμού του μεταπτυχιακού διπλώματος πολλαπλασιάζεται ο βαθμός του κάθε μαθήματος και της διπλωματικής εργασίας με τον αντίστοιχο αριθμό πιστωτικών μονάδων και το άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με τον συνολικό αριθμό πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Μ.Δ.Ε. Ο βαθμός υπολογίζεται με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου. Στο μεταπτυχιακό δίπλωμα αναγράφεται «καλώς» [για τους φοιτητές που έχουν μέσο όρο βαθμολογίας μικρότερο από έξι και μισό (6,5)] «λίαν καλώς» [για τους φοιτητές που έχουν μέσο όρο βαθμολογίας μεταξύ έξι και μισό (6,5) και οκτώ και μισό (8,5)] και «άριστα» [για τους φοιτητές που έχουν μέσο όρο βαθμολογίας οκτώ και μισό (8,5) και άνω].

Α' εξάμηνο:	3 μαθήματα X 10 πιστωτικές μονάδες	= 30 πιστωτικές μονάδες
Β' εξάμηνο:	3 μαθήματα X 10 πιστωτικές μονάδες	= 30 πιστωτικές μονάδες
Διπλωματική εργασία / η τρία επιπλέον μαθήματα που υποκαθιστούν τη συγγραφή μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.		= 15 πιστωτικές μονάδες
ΣΥΝΟΛΟ		75 πιστωτικές μονάδες

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Για την απόκτηση Δ.Μ.Σ. απαιτείται, κατ' επιλογή του φοιτητή, που δηλώνεται κατά το χρόνο εγγραφής του στο Πρόγραμμα, είτε:

α) η επιτυχής ολοκλήρωση δύο εξαμήνων υποχρεωτικής φοίτησης ενός κύκλου συστηματικών εξειδικευμένων σπουδών έξι (6) μαθημάτων με παράλληλη ερευνητική εργασία και η συγγραφή μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, είτε

β) η επιτυχής ολοκλήρωση δύο εξαμήνων υποχρεωτικής φοίτησης ενός κύκλου συστηματικών εξειδικευμένων σπουδών εννέα (9) μαθημάτων με παράλληλη ερευνητική εργασία.

Στην υπό (α) περίπτωση, διδάσκονται στα δύο εξάμηνα συνολικώς έξι (6) μαθήματα, εκ των οποίων τα τέσσερα (4) ορίζονται ως υποχρεωτικά για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ., ενώ δύο (2) είναι μαθήματα επιλογής, τα οποία ο υποψήφιος επιλέγει από τον προτεινόμενο για κάθε ειδίκευση κατάλογο μαθημάτων.

Στην υπό (β) περίπτωση, διδάσκονται στα δύο εξάμηνα συνολικώς εννέα (9) μαθήματα, εκ των οποίων τα τέσσερα (4) ορίζονται ως υποχρεωτικά για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ., ενώ πέντε (5) είναι μαθήματα επιλογής, τα οποία ο υποψήφιος επιλέγει από τον προτεινόμενο για κάθε ειδίκευση κατάλογο μαθημάτων. Τα τρία επιπλέον μαθήματα που υποκαθιστούν τη συγγραφή μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, κατανέμονται – κατ' επιλογή του υποψηφίου- στο πρώτο και στο δεύτερο εξάμηνο και πιστώνονται έκαστο με πέντε (5) διδακτικές μονάδες. Στον ανωτέρω κατάλογο επιλεγόμενων μαθημάτων δύνανται να περιλαμβάνονται, έως δύο, υποχρεωτικά ή επιλεγόμενα μαθήματα από τα προσφερόμενα σε άλλες ειδικεύσεις του προγράμματος ή σε άλλα Π.Μ.Σ. της Σχολής.

Για τη φοίτηση στο Π.Μ.Σ. οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καταβάλλουν τέλος φοίτησης.

Από την καταβολή του προβλεπόμενου τέλους φοίτησης, απαλλάσσονται οι φοιτητές του Π.Μ.Σ., οι οποίοι πληρούν τις οριζόμενες στο άρθρο 35, παρ. 2 του Ν. 4485/2017

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

1 . Ειδίκευση «ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ»

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ		Β' ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	ECTS	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	ECTS
Εισαγωγή στο Λογιστικό Δίκαιο	10	Ειδικά θέματα Εταιρικού Δικαίου	10
Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων	10	Συλλογικές Διαδικασίες	10
		ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	15
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ		ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	
Ένα μάθημα επιλογής		Ένα μάθημα επιλογής	
Δίκαιο Ελεύθερου Ανταγωνισμού	10	Εταιρική Διακυβέρνηση	10
Δίκαιο Διεθνούς Διαιτησίας	10	Διεθνής Πτώχευση	10
Ειδικά Θέματα Δικαίου Κεφαλαιαγοράς	10	Νομικό πλαίσιο του Διεθνούς Εμπορίου	10
Σύγχρονες εξελίξεις στην Πνευματική Ιδιοκτησία και τα Συγγενικά Δικαιώματα	10	Κρατικές Ενισχύσεις	10
Οικονομικό Ποινικό Δίκαιο	10	Ευρωπαϊκό και Διεθνές Φορολογικό Δίκαιο	10
ΣΥΝΟΛΟ	30	ΣΥΝΟΛΟ	45

2 . Ειδίκευση «ΑΨΛΑ ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ»

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ		Β' ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	ECTS	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	ECTS
Δίκαιο Ελεύθερου Ανταγωνισμού	10	Δίκαιο Σημάτων και Διακριτικών Γνωρισμάτων	10
Οικονομική Ανάλυση του Δικαίου του Ανταγωνισμού	10	Ανταγωνισμός και Ρύθμιση: ενέργεια και ηλεκτρονικές επικοινωνίες	10
		ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	15
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ		ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	
Ένα μάθημα επιλογής		Ένα μάθημα επιλογής	
Οικονομικό Ποινικό Δίκαιο	10	Συλλογικές διαδικασίες	10
Δίκαιο Διεθνούς Διαιτησίας	10	Εναλλακτικές μορφές επίλυσης διαφορών	10
Δίκαιο ευρεσιτεχνίας και βιομηχανικών σχεδίων	10	Διεθνής Πτώχευση	10
Copyright Law	10	Κρατικές Ενισχύσεις	10
Law and Economics	10	Νομικό πλαίσιο του Διεθνούς Εμπορίου	10
		Ενέργεια και Αστικό Δίκαιο	10
		International Economic Law of Business Transactions	10
ΣΥΝΟΛΟ	30	ΣΥΝΟΛΟ	45

3 . Ειδίκευση «ΝΑΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ»

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ		Β' ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	ECTS	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ	ECTS
Ναύλωση – Θαλάσσια μεταφορά Εμπορευμάτων και Επιβατών	10	Ειδικά Θέματα Διεθνούς Ναυτικού Δικαίου (κίνδυνοι θαλάσσιας αποστολής)	10
Επίλυση Ναυτικών Διαφορών – Ναυτική Διαιτησία	10	Δίκαιο Θαλάσσιας Ασφάλισης	10
		ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	15
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ		ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	
Ένα μάθημα επιλογής		Ένα μάθημα επιλογής	
Δίκαιο Χερσαίας και Εναέριας Μεταφοράς	10	Ανταγωνισμός και ρύθμιση: Ενέργεια και ηλεκτρονικές επικοινωνίες	10

Π.Μ.Σ. «Εμπορικό Δίκαιο - Business Law»

<i>Ναυτιλιακή Οικονομία και Ναυτιλιακή Χρηματοδότηση</i>	<i>10</i>	<i>Διεθνής Πτώχευση</i>	<i>10</i>
<i>Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας</i>	<i>10</i>	<i>Ειδικές μορφές συμβάσεων εργασίας - σύμβαση ναυτικής εργασίας</i>	<i>10</i>
<i>Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων</i>	<i>10</i>	<i>Νομικό Πλαίσιο του Διεθνούς Εμπορίου</i>	<i>10</i>
<i>Ειδικά Θέματα Δικαίου Κεφαλαιαγοράς</i>	<i>10</i>	<i>Κρατικές Ενισχύσεις</i>	<i>10</i>
<i>Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο</i>	<i>10</i>	<i>Διεθνές και Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο</i>	<i>10</i>
<i>Οικονομικό Ποινικό Δίκαιο</i>	<i>10</i>	<i>Developments of English case law on Shipping</i>	<i>10</i>
<i>International & European Tax Law</i>	<i>10</i>	<i>International Economic Law of Business Transactions</i>	<i>10</i>
ΣΥΝΟΛΟ	30	ΣΥΝΟΛΟ	45

ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Α΄ Εξάμηνο

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

- Εισαγωγή στο Λογιστικό Δίκαιο

Διδάσκοντες :

Καθ. Γεώργιος Σωτηρόπουλος

Επικ. Καθ. Χριστίνα Λιβαδά

Σταμάτης Δρίτσας

Syllabus: Το μάθημα αυτό είναι αφιερωμένο στο λογιστικό δίκαιο, έναν κλάδο δικαίου νέο στην Ελλάδα, αλλά γνωστό από δεκαετίες στις πιο προηγμένες νομικά και οικονομικά χώρες. Η γνώση του λογιστικού δικαίου και της λογιστικής είναι απολύτως απαραίτητη για κάθε νομικό όχι μόνο για να κατανοήσει σε βάθος την οικονομική οργάνωση των εταιριών, αλλά και για να μπορεί να «επικοινωνεί» με άνεση με τα οικονομικά στελέχη κάθε επιχείρησης και να κατανοεί καλύτερα τα οικονομικά γεγονότα, που σχετίζονται με την επιχείρηση. Το ελληνικό λογιστικό δίκαιο αναμορφώθηκε σε μεγάλο βαθμό με το Ν. 4308/2014, ο οποίος έδωσε τη νομική και λογιστική κοινότητα προ νέων προκλήσεων. Η διδασκαλία της λογιστικής σε νομικούς ενδείκνυται να γίνεται από νομικούς, καθώς οι λογιστές και οικονομολόγοι έχουν συνήθως μία πιο τεχνική προσέγγιση της λογιστικής και χρησιμοποιούν ακόμη και ορολογία μη εύκολα προσιτή σε νομικούς. Στόχος του μαθήματος δεν είναι ασφαλώς να καταστούν οι νομικοί λογιστές και να είναι σε θέση να συντάσσουν οικονομικές καταστάσεις, αλλά να μπορούν να τις αναγινώσκουν, να τις κατανοούν, να τις ερμηνεύουν και γενικά να αντλούν στοιχεία για την κατάσταση της επιχείρησης. Το μάθημα στηρίζεται σε μικρές εισηγήσεις για τις επιμέρους θεματικές ενότητες από τους συμμετέχοντες με έντονο το στοιχείο της διδασκαλίας από τους διδάσκοντες λόγω της ιδιαιτερότητας του αντικειμένου.

- Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων

Διδάσκοντες:

Αν. Καθ. Αλεξάνδρα Μικρουλέα

Επικ. Καθ. Χρήστος Χρυσάνθης

Syllabus: Το μάθημα εστιάζει στις συναλλαγές που αποσκοπούν στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων. Εξετάζεται τόσο η τραπεζική χρηματοδότηση (π.χ. αλληλόχρεος λογαριασμός, κοινοπρακτικά δάνεια, εγγυοδοτικές συμβάσεις, κυμαινόμενο ενέχυρο, leasing, factoring, κλπ.), όσο και η χρηματοδότηση μέσα από μηχανισμούς της κεφαλαιαγοράς (π.χ. ομολογιακά δάνεια, warrants), καθώς και οι λεγόμενες εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης (π.χ. venture capital, private equity funds, alternative investment funds, crowd funding).

Η διδασκαλία δίνει έμφαση στη μελέτη της νομολογίας και γίνεται με εβδομαδιαίες εισηγήσεις των διδασκόντων, παρουσιάσεις εργασιών από τους φοιτητές, πρακτικές ασκήσεις και επισκόπηση τυποποιημένων συμβάσεων που έχουν καθιερωθεί στις συναλλαγές.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

- Δίκαιο Ελεύθερου Ανταγωνισμού

Διδάσκοντες:

Ομότ. Καθ. Ηλίας Σουφλερός, Δημήτριος Τζουγανάτος

Αν. Καθ. Αλεξάνδρα Μικρουλέα

Επικ. Καθ. Ευθυμία Κιρινή

Syllabus : Το μάθημα αναλύει νομικούς προβληματισμούς επί των εξής θεμάτων: Έννοια του ανταγωνισμού ως αντικείμενου έννομης προστασίας και δογματική θεμελίωση της πολιτικής ανταγωνισμού. Διεθνές δίκαιο ανταγωνισμού (εξωεδαφική εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού, διεθνείς συμφωνίες). Έλεγχος επιχειρηματικής συμπεριφοράς [εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού σε οριζόντιες (συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης, συμφωνίες παραγωγής, συμφωνίες προμήθειας, συμφωνίες εμπορίας, συμφωνίες τυποποίησης, ανταλλαγή πληροφοριών) και κάθετες συμφωνίες], καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης (πρακτικές παρεμποδιστικής και εκμεταλλευτικής κατάχρησης). Συμμετοχή του κράτους σε περιορισμούς του ανταγωνισμού (άρθ. 106 ΣΛΕΕ). Κανονισμοί Ομαδικής Απαλλαγής (Καν 330/2010, Καν 461/2010, Καν 267/2010, Καν 1217/2010, Καν 1218/2010, Καν 772/2010). Ανταγωνισμός και άυλα αγαθά [σχέση μεταξύ δικαίου άυλων αγαθών και δικαίου ανταγωνισμού, τα άυλα αγαθά στην ενωσιακή νομολογία (το ειδικό αντικείμενο του δικαιώματος, διάκριση μεταξύ υπόστασης και άσκησης δικαιώματος, ανάλωση δικαιώματος), συμφωνίες μεταφοράς τεχνολογίας, συμφωνίες παραχώρησης άδειας χρήσης σήματος, η εφαρμογή του δικαίου ανταγωνισμού στα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας (το παράδειγμα των οργανισμών συλλογικής διαχείρισης), η εφαρμογή του άρθ. 102 ΣΛΕΕ (και 2 ν. 3959/2011) στα άυλα αγαθά]. Έλεγχος Συγκεντρώσεων (δικαιοδοσία, ουσιαστική αξιολόγηση συγκεντρώσεων, διαδικασία, διορθωτικά μέτρα, Καν 139/2004). Το σύστημα επιβολής των κανόνων ανταγωνισμού σύμφωνα με τον Καν 1/2003 (το σύστημα της εκ του νόμου εξαίρεσης, σχέση μεταξύ ενωσιακού και εθνικού δικαίου ανταγωνισμού, εξουσίες και αποφάσεις των εθνικών αρχών ανταγωνισμού και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, συνεργασία μεταξύ των αρχών ανταγωνισμού, διοικητικές κυρώσεις για παραβάσεις των κανόνων ανταγωνισμού). Αστικές αξιώσεις για παραβάσεις των κανόνων ανταγωνισμού [η ενωσιακή νομολογία σχετικά με το δικαίωμα αποζημίωσης του ζημιωθέντος από παραβάσεις του δικαίου ανταγωνισμού, η Οδηγία 2014/104/ΕΕ σχετικά με ορισμένους κανόνες που διέπουν τις αγωγές αποζημίωσης βάσει του εθνικού δικαίου για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου ανταγωνισμού των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (προστατευτικός σκοπός, πεδίο εφαρμογής, ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση, αποκαταστατέα ζημία και υπολογισμός αυτής, πρόσβαση σε αποδεικτικά στοιχεία, αποδεικτική ισχύς αποφάσεων αρχών ανταγωνισμού, παραγραφή αποζημιωτικής αξίωσης, εις ολόκληρον ευδύνη

περισσότερων επιχειρήσεων και εσωτερική κατανομή της ευθύνης, συλλογικές αγωγές αποζημίωσης)].

- Ειδικά Θέματα Δικαίου Κεφαλαιαγοράς

Διδάσκοντες:

Επικ. Καθ. Γάβριλος Βενιέρης, Νικόλαος Βερβεσός

Syllabus:

Έννοια και σκοποί του δικαίου της κεφαλαιαγοράς. Ιστορική αναδρομή: Το χρηματιστήριο: Από τη δημόσια υπηρεσία στην παροχή ιδιωτικών υπηρεσιών Τα χρηματοπιστωτικά μέσα. – Η διαπραγμάτευση των χρηματοπιστωτικών μέσων. – Οι χρηματοπιστωτικές αγορές– Η φύση του Δικαίου της Κεφαλαιαγοράς: Δημόσιο και ιδιωτικό δίκαιο της Κεφαλαιαγοράς. Δυσκολίες διάκρισης από το εταιρικό δίκαιο. – Πηγές του Δικαίου της Κεφαλαιαγοράς. Διαδικασία και προϋποθέσεις εισαγωγής σε ρυθμιζόμενη αγορά. Δημόσια προσφορά. Η υποχρέωση δημοσίευσης ενημερωτικού δελτίου. Περιεχόμενο και έγκριση του ενημερωτικού δελτίου. Σύμβαση αναδοχής. Υποχρεώσεις και δικαιώματα των συμβαλλομένων μερών. Σχέση εκδότριας εταιρίας και αναδόχου. Σχέση αναδόχου και εγγραφόμενων. Ευθύνη αναδόχου. Η «εισηγμένη α.ε.». Γενικές διαφοροποιήσεις από το κοινό δίκαιο της α.ε. – Ειδικές οργανωτικές απαιτήσεις της εισηγμένης α.ε.. Απαιτήσεις πληροφόρησης και διαφάνειας. Υποχρεώσεις τακτικής και έκτακτης πληροφόρησης. Οι «επενδυτικές υπηρεσίες». Ποιοι τις παρέχουν. Επενδυτικές υπηρεσίες και δραστηριότητες και παρεπόμενες υπηρεσίες. Σημασία της διάκρισης. Ειδικά: η λήψη και διαβίβαση εντολών, η εκτέλεση εντολών για λογαριασμό πελατών, η διαπραγμάτευση για ίδιο λογαριασμό, η διαχείριση χαρτοφυλακίων, η παροχή επενδυτικών συμβουλών. Κατηγοριοποίηση των επενδυτών. Υποχρεώσεις επαγγελματικής συμπεριφοράς κατά την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών. Έλεγχος καταλληλότητας και συμβατότητας (MiFiD II). Product Governance. Αστική προστασία του επενδυτή κατά την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών. ΑΕΠΕΥ. Οργανωτικές απαιτήσεις, συγκρούσεις συμφερόντων. Ενδεικτικά παραδείγματα καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων. Κατάχρηση Αγοράς. Μορφές Κατάχρησης: - Απαγόρευση κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών. Τι είναι η προνομιακή πληροφορία. Τι συνιστά κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών. Το υποκείμενο της απαγόρευσης. Υποχρέωση γνωστοποίησης προνομιακών πληροφοριών . - Χειραγώγηση αγοράς. Τι είναι η χειραγώγηση αγοράς. Επιμέρους κατηγορίες και ενδεικτικά παραδείγματα. Αποδεκτές πρακτικές της αγοράς. Κυρώσεις . Υποχρεώσεις αναλυτών. Κυρώσεις . Μεταβίβαση, διακανονισμός και εκκαθάριση κινητών αξιών (μεταβίβαση άυλων τίτλων, παθολογία στην εκκαθάριση, εξωχρηματοπιστηριακή μεταβίβαση. Δημόσιες προτάσεις (Δ.Π). Η λειτουργία των Δ.Π. – Τα εμπλεκόμενα συμφέροντα. – Οι ευρωπαϊκές εργασίες για τη ρύθμιση των Δ.Π. και ο ν. 3461/2006. – Η διαδικασία της προαιρετικής Δ.Π. – Μέσα άμυνας της εταιρίας και μέτρα προστασίας των μετόχων. – Το ζήτημα της υποχρεωτικής δημόσιας πρότασης. – Δικαιώματα εξαγοράς (“sell-out”) και εξόδου μετόχων (“squeeze-out”). Delisting.

- Δίκαιο Διεθνούς Διαιτησίας (μάθημα άλλης ειδίκευσης)
- Οικονομικό Ποινικό Δίκαιο (μάθημα άλλης ειδίκευσης)
- Σύγχρονες Εξελίξεις στην Πνευματική Ιδιοκτησία και τα Συγγενικά Δικαιώματα (μάθημα άλλης ειδίκευσης)

Β' Εξάμηνο

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

- Ειδικά θέματα Εταιρικού Δικαίου

Διδάσκοντες:

Καθ. Γεώργιος Σωτηρόπουλος

Αν. Καθ. Δημήτριος Χριστοδούλου

Επικ. Καθ. Νικόλαος Βερβεσός

Syllabus : Το μάθημα αυτό συνιστά εμβάθυνση στο εταιρικό δίκαιο, το οποίο αποτελεί βασικό μάθημα σε προπτυχιακό επίπεδο. Ενόψει του ότι θεωρείται δεδομένη η γνώση του βασικού κορμού του εταιρικού δικαίου, στο μάθημα αυτό, που έχει τη μορφή σεμιναρίου, επιλέγονται κάθε χρόνο θέματα από το σύγχρονο εταιρικό δίκαιο με προσπάθεια πάντοτε να υπάρχει κάποιος κοινός παρονομαστή αυτών χωρίς να λείπουν και θέματα περισσότερο δογματικά γύρω από τη λειτουργία των νομικών προσώπων (η θεματολογία διαφέρει κάθε χρόνο). Έμφαση δίδεται στο δίκαιο της ανώνυμης εταιρίας χωρίς να λείπουν και θέματα από τις προσωπικές εμπορικές εταιρίες.

- Συλλογικές Διαδικασίες

Διδάσκοντες :

Ομότ. Καθ. Ευάγγελος Περάκης

Επικ. Καθ. Εμμανουήλ Μαστρομανώλης

Syllabus : Η θεματική του υποχρεωτικού μαθήματος «Συλλογικές Διαδικασίες» σχετίζεται με το -«αποδραματοποιημένο» πλέον- πραγματικό της αφερεγγυότητας, ως παθολογίας της εμπορικής δραστηριότητας, προκαλούμενο από τη γενική αδυναμία πληρωμής του οφειλέτη εμπόρου, με συνέπειες που διαχέονται σε συμβληθέντες και μη συμβληθέντες με τον έμπορο τρίτους, αλλά και στην αγορά. Η ύλη του μαθήματος αντλείται πλέον αποκλειστικά από τις ρυθμίσεις του Ν. 4738/2020, που έχει αντικαταστήσει τον Πτωχευτικό Κώδικα και το Ν. 3869/2010 για τα υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα.

Η γενικότητα της αδυναμίας πληρωμών του οφειλέτη δικαιολογεί τον συλλογικό χαρακτήρα των διαδικασιών που προβλέπει ο νομοθέτης - διαδικασιών δηλαδή που κατατείνουν εναλλακτικώς είτε στην εκκαθάριση της πτωχευτικής περιουσίας, είτε στην διατήρηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας του αφερεγγυού οφειλέτη, στα χέρια του τελευταίου ή στα χέρια τρίτου που την αναλαμβάνει . Σε κάθε περίπτωση σκοπός των ρυθμίσεων παραμένει η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών . Η ύλη του μαθήματος καταστρώνεται κατ' αντιστοιχία προς τα στάδια των συλλογικών διαδικασιών (έναρξη των διαδικασιών, προϋποθέσεις και συνέπειες αυτής, εργασίες και περάτωση των διαδικασιών, προϋποθέσεις επανένταξης του οφειλέτη στην ομαλότητα και στη συναλλακτική ζωή). Ειδική μνεία γίνεται στα όργανα των διαδικασιών (ιδίως στον σύνδικο, στα έργα και τις ευθύνες του), όπως και στις κατ' ιδίαν νομοθετικές διατάξεις που παραπληρωματικά κατατείνουν στην πραγμάτωση του στόχου των διαδικασιών (λχ επαύξηση του ενεργητικού της πτώχευσης δια μέσου του δεσμού της πτωχευτικής ανάκλησης, προσωρινή προστασία της πτωχευτικής περιουσίας έναντι ατομικών καταδιωκτικών μέτρων κοκ). Θίγονται επίσης ζητήματα ευθύνης διοικητών κεφαλαιουχικών εταιριών εξαιτίας δόλιων ή απερίσκεπτων συμπεριφορών που προκαλούν ή επιτείνουν την αφερεγγυότητα . Τέλος, για λόγους πληρότητας, αφιερώνεται ένα μέρος της θεματολογίας στην αντιμετώπιση

της αστικής αφερεγγυότητας με παρουσίαση, εκ μέρους των διδασκόντων, των ρυθμίσεων για τους ευάλωτους οφειλέτες.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022 υιοθετήθηκε μια νέα διδακτική προσέγγιση στο μάθημα, που στηρίζεται σε «μείγμα» εισηγήσεων των διδασκόντων, των φοιτητών, δικαστών και μελών ΔΕΠ που συνεπικουρούν στην παράδοση ειδικών αντικειμένων (πολιτική δικονομία, εργατικό δίκαιο), αλλά και στελεχών της δημόσιας διοίκησης που συντέλεσαν στη διαμόρφωση του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου.

Επισημαίνεται ότι η αντιμετώπιση και η ρύθμιση της διασυνοριακής αφερεγγυότητας, ενδοκοινοτικής και διεθνούς, περιλαμβάνεται πλέον στην ύλη του μαθήματος επιλογής του ΠΜΣ «Διεθνείς Πτώχευσεις», για την αποτελεσματικότερη κατανόηση της οποίας είναι σκόπιμη η προηγούμενη παρακολούθηση του μαθήματος «Συλλογικές Διαδικασίες».

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

- Εταιρική Διακυβέρνηση

Διδάσκοντες :

Καθ. Γεώργιος Σωτηρόπουλος

Επικ. Καθ. Χριστίνα Λιβαδά

Syllabus : Σκοπός του μαθήματος είναι η εξέταση και ανάλυση των κανόνων εταιρικής διακυβέρνησης (Ε.Δ.) με επίκεντρο την εισηγμένη εταιρεία, στην οποία κατεξοχήν εφαρμόζονται. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα εξεταστεί, ειδικότερα, η βασική θεματολογία των κανόνων της Ε.Δ., η φύση των κανόνων της και ορισμένα ειδικά θέματα.

Μεταξύ άλλων, θα απασχολήσουν οι κανόνες για το διοικητικό συμβούλιο (ΔΣ) και τη διάκριση των μελών του σε εκτελεστικά, μη εκτελεστικά και ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη, η έννοια και η σημασία της διάκρισης. Θα εξεταστούν επίσης οι κανόνες Ε.Δ. για τους μετόχους, τα δικαιώματά τους και τα μέτρα που λαμβάνονται για την ενίσχυση του διαλόγου ΔΣ και μετόχων. Σημαντική στο πλαίσιο της Ε.Δ. είναι η έκθεση διαχείρισης του ΔΣ, η «δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης» και η αρχή «συμμόρφωση ή εξήγηση». Τέλος, ο εσωτερικός έλεγχος, η διαχείριση κινδύνων και οι πολιτικές αποδοχών αποτελούν τρεις τομείς στους οποίους η Ε.Δ. διαδραματίζει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο.

Το μάθημα θα γίνεται με την μορφή εισηγήσεων των συμμετεχόντων φοιτητών

- Διεθνής Πτώχευση

Διδάσκοντες :

Καθ. Λία Αθανασίου

Επικ. Καθ. Εμμανουήλ Μαστρομανώλης

Syllabus : Το μάθημα επιλογής: «Διεθνείς πτώχευσεις» φιλοδοξεί να εισαγάγει τον μεταπτυχιακό φοιτητή στα σύνδετα ζητήματα που τίθενται κατά την κήρυξη (διεθνής δικαιοδοσία δικαστηρίων), την αναγνώριση (και την πολλαπλασιαστική ενέργειά της), την ανάπτυξη και περάτωση (εφαρμοστέο δίκαιο και εξαιρέσεις) των διαδικασιών αφερεγγυότητας, οι οποίες φέρουν το στοιχείο της διασυνοριακότητας. Μία πτώχευση είναι διασυνοριακή είτε διότι ο οφειλέτης ή πιστωτές του είναι αλλοδαποί, είτε διότι απαιτήσεις έχει συμφωνηθεί ότι θα διέπονται από αλλοδαπό δίκαιο, είτε -συνηδέστερα- διότι η πτωχευτική περιουσία είναι διάσπαρτη στο έδαφος περισσοτέρων του ενός κρατών. Κύρια νομοθετικά κείμενα που διέπουν

τις διασυνοριακές πτώχευσεις είναι α) ο κανονισμός 1346/2000 που ισχύει από το 2002 και ο κανονισμός 848/2015, που θα τον αντικαταστήσει από τον Ιούλιο 2017, περί των ενδοκοινοτικών διασυνοριακών διαδικασιών αφερεγγυότητας - αμφότεροι διεπόμενοι από την λογική της αμοιβαίας κοινοτικής εμπιστοσύνης- και β) ο ν. 3858/2010 για την (εξωκοινοτικός) διασυνοριακή αφερεγγυότητα, δυνάμει του οποίου μεταγράφηκε στο ελληνικό δίκαιο ο πρότυπος νόμος της Uncitral του έτους 1997. Έμφαση θα δοθεί στις ρυθμίσεις του ισχύοντος (ακόμη) κανονισμού 1346 σε συσχέτισμό και σε σύγκριση με εκείνες του νέου κανονισμού 848 που θα τον διαδεχθεί, ιδίως σε θέματα πεδίου εφαρμογής και εντοπισμού του κέντρου κυριών συμφερόντων ενός (φυσικού ή νομικού) προσώπου, δευτερευουσών διαδικασιών αφερεγγυότητας και συντονισμού τους προς την κύρια διαδικασία, καδεστώτος δημοσιότητας των διαδικασιών, κυρίας και δευτερευουσών, προστασίας των ενέγγυων δανειστών, καθώς και στο καινοφανές ζήτημα της διασυνοριακής πτώχευσης ομίλου εταιριών. Η εξέταση των ρυθμίσεων του ν. 3858 για την διεθνή (εξωκοινοτική) πτώχευση ομοίως θα γίνει σε συσχέτισμό (κυριολεκτικότερα: σε αντιδιαστολή) προς τις ρυθμίσεις των κοινοτικών κανονισμών. Θα δοθεί έτσι η ευκαιρία στον μεταπτυχιακό φοιτητή να αντιληφθεί αν και σε ποιο βαθμό διαφοροποιείται η τύχη του πτωχευτικού πιστωτή ανάλογα με το αν η πτώχευση του οφειλέτη χαρακτηρίζεται ως κοινοτική ή διεθνής (στην τελευταία περίπτωση με παραδείγματα από το αμερικανικό δίκαιο, το οποίο έχει επίσης υιοθετήσει τον πρότυπο νόμο της Uncitral).

Στο περιεχόμενο του μαθήματος ανήκει, ως ιδιαίτερη πτυχή της διασυνοριακής πτώχευσης με μεγάλο πρακτικό ενδιαφέρον, το ζήτημα της ρυθμιστικής σύγκρουσης με άλλα νομικά συστήματα διεθνούς χαρακτήρα. Τέτοιο χαρακτηριστικό παράδειγμα με αυξανόμενο ρυθμό εμφάνισης στην πράξη, αποτελεί η διεθνής πτώχευση ναυπλιακών επιχειρήσεων και η συνακόλουθη σύγκρουση κανόνων ναυτικού και πτωχευτικού δικαίου (π.χ. τύχη της κατάσχεσης πλοίου, προτιμώμενης υποθήκης, κεφαλαίων περιορισμού). Εξίσου ενδιαφέρουσα είναι η αλληλεπίδραση μεταξύ κανόνων διεθνούς πτώχευσης και διεθνούς διαιτησίας.

Το μάθημα στηρίζεται σε μικρές εισηγήσεις για τις επιμέρους θεματικές ενότητες, που θα αναλαμβάνονται από τους συμμετέχοντες, με παράλληλες παρεμβάσεις από τους διδάσκοντες. Η ποιότητα της εργασίας και η εν γένει συμμετοχή θα συνεκτιμώνται στην τελική αξιολόγηση του μεταπτυχιακού φοιτητή.

- Νομικό πλαίσιο του Διεθνούς Εμπορίου

Διδάσκοντες :

Αν. Καθ. Δημήτριος Χριστοδούλου

Επικ. Καθ. Χρήστος Χρυσάνθης

Syllabus : Το μάθημα απευθύνεται σε φοιτητές που θέλουν να αποκτήσουν εμπειρία σε νομικά ζητήματα εισαγωγών και εξαγωγών.

Αντικείμενο του μαθήματος είναι τα νομικά ζητήματα του ιδιωτικού δικαίου που σχετίζονται με την οικονομική δραστηριότητα της εισαγωγής ή / και εξαγωγής εμπορευμάτων. Τα ζητήματα αυτά σχετίζονται με τη διεθνή εμπορική πώληση, τη σύμβαση μεταφοράς εμπορευμάτων (θαλάσσια, χερσαία, κλπ.) και την τραπεζική χρηματοδότηση των εισαγωγών και των εξαγωγών, κυρίως μέσα από τους μηχανισμούς της τραπεζικής ενέγγυας πίστωσης και της χρήσης εγγυητικών επιστολών στο διεθνές εμπόριο. Η βασική ιδιαιτερότητα της διεθνούς εμπορικής πώλησης είναι ότι ο πωλητής βαρύνεται με υποχρεώσεις τόσο σε σχέση με την ποσότητα, ποιότητα και κατάσταση των πωλούμενων εμπορευμάτων, όσο και σε σχέση με τα φορτωτικά και λοιπά έγγραφα (π.χ. ασφαλιστήριο) που συνοδεύουν τα εμπορεύματα. Εξετάζονται οι υποχρεώσεις αυτές σε σχέση με τα εμπορεύματα και τα έγγραφα που τα συνοδεύουν. Εξετάζεται επίσης οι λειτουργίες της φορτωτικής. Η φορτωτική έχει λειτουργία συμβατική (δηλ. ενσωματώνει τη σύμβαση μεταφοράς), αποδεικτική (δηλ. αποδεικνύει την ποσότητα, ποιότητα και κατάσταση

των εμπορευμάτων κατά τη φόρτωση), μεταβιβαστική (δηλ. με τη μεταβίβασή της μεταβιβάζεται η νομή και η κυριότητα στα εμπορεύματα) και νομιμοποιητική (δηλ. νομιμοποιεί ενεργητικά το νόμιμο κάτοχό της να ασκήσει αγωγή κατά του μεταφορέα για τυχόν απώλεια ή βλάβη των εμπορευμάτων). Εξετάζεται επίσης η τραπεζική ενέγγυος πίστωση και η εγγυητική επιστολή ως μηχανισμοί χρηματοδότησης και ως μηχανισμοί διασφάλισης των μερών στη διεθνή πώληση σε σχέση τόσο με την καταβολή του τιμήματος της πώλησης όσο και με την παράδοση εμπορευμάτων στην ποσότητα, ποιότητα και κατάσταση που συμφωνήθηκε. Για πολλά από αυτά τα ζητήματα το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο έχει εκδώσει προδιατυπωμένους γενικούς όρους που τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να υιοθετήσουν συμβατικά. Εξετάζονται αυτοί οι γενικοί όροι του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου και ιδίως οι INCOTERMS για τη διεθνή πώληση και τα Uniform Customs and Practice for Documentary Credits για την τραπεζική ενέγγυο πίστωση. Η διδασκαλία δίνει έμφαση στη νομολογία των δικαστηρίων και περιλαμβάνει τόσο εβδομαδιαίες εισηγήσεις από τους διδάσκοντες όσο και πρακτικές ασκήσεις, καθώς και επισκόπηση υποδειγμάτων από τυποποιημένες συμβάσεις που χρησιμοποιούνται στο διεθνές εμπόριο.

- **Κρατικές Ενισχύσεις**

Διδάσκοντες :

Καθ. Λία Αθανασίου

Ευτυχία Κωνσταντάκου (Δρ Νομικής)

Syllabus: Το δίκαιο των κρατικών ενισχύσεων, ως ειδικότερη κατηγορία του ευρωπαϊκού δικαίου του ανταγωνισμού, εξετάζει τη νομιμότητα της χρηματοδότησης που τα κράτη μέλη χορηγούν στις επιχειρήσεις, υπό το πρίσμα των σχετικών άρθρων της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρα 107-109 της ΣΛΕΕ).

Σε επίπεδο ουσιαστικών διατάξεων, αφενός εξετάζονται τα συνθετικά στοιχεία της κρατικής ενίσχυσης, η οποία καταρχήν απαγορεύεται (άρθρο 107 παρ. 1 της ΣΛΕΕ), αφετέρου αναλύονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες μια τέτοια κρατική χρηματοδότηση μπορεί, κατ' εξαίρεση, να κηρυχθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά και να επιτραπεί η χορήγησή της στη δικαιούχο επιχείρηση (άρθρο 107 παρ. 2 και 3 της ΣΛΕΕ).

Σε επίπεδο δικονομικών/διαδικαστικών διατάξεων, αναλύεται η διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθήσουν τα κράτη μέλη και οι επιχειρήσεις ενώπιον της Επιτροπής, ως καταρχήν αρμόδια να ελέγξει τη νομιμότητα των κρατικών ενισχυτικών μέτρων. Παράλληλα, παρουσιάζονται τα νομικά εργαλεία (ευρωπαϊκοί κανονισμοί και αποφάσεις) που στόχο έχουν την αποκέντρωση του ελέγχου και τη μεταβίβαση της σχετικής ελεγκτικής αρμοδιότητας στις εθνικές διοικητικές και δικαστικές αρχές.

Τέλος, εξετάζονται οι όροι και η διαδικασία ανάκτησης της παρανόμως χορηγηθείσας ενίσχυσης από τη δικαιούχο επιχείρηση, για την οποία αρμόδια είναι τα κράτη μέλη και τα εθνικά δικαστήρια.

Η διδασκαλία δίνει έμφαση στη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των εθνικών δικαστηρίων καθώς και στην πρακτική της Επιτροπής ενώ γίνεται με εβδομαδιαίες εισηγήσεις των διδασκουσών και παρουσιάσεις εργασιών από τους φοιτητές. Οι εξετάσεις είναι προφορικές ενώ η ποιότητα της εργασίας και η εν γένει συμμετοχή συνεκτιμώνται κατά την τελική αξιολόγηση του μεταπτυχιακού φοιτητή.

- **Ευρωπαϊκό και Διεθνές Φορολογικό Δίκαιο** (μάθημα άλλης ειδίκευσης)

‘ΑΥΛΑ ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Α΄ Εξάμηνο

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

- Δίκαιο Ελεύθερου Ανταγωνισμού

Διδάσκοντες:

Ομότ. Καθ. Ηλίας Σουφλερός, Δημήτριος Τζουγανάτος

Αν. Καθ. Αλεξάνδρα Μικρουλέα

Επικ. Καθ. Ευθυμία Κινινή

Syllabus : Το μάθημα αναλύει νομικούς προβληματισμούς επί των εξής θεμάτων: Έννοια του ανταγωνισμού ως αντικείμενου έννομης προστασίας και δογματική θεμελίωση της πολιτικής ανταγωνισμού. Διεθνές δίκαιο ανταγωνισμού (εξωεδαφική εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού, διεθνείς συμφωνίες). Έλεγχος επιχειρηματικής συμπεριφοράς [εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού σε οριζόντιες (συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης, συμφωνίες παραγωγής, συμφωνίες προμήθειας, συμφωνίες εμπορίας, συμφωνίες τυποποίησης, ανταλλαγή πληροφοριών) και κάθετες συμφωνίες], καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης (πρακτικές παρεμποδιστικής και εκμεταλλευτικής κατάχρησης). Συμμετοχή του κράτους σε περιορισμούς του ανταγωνισμού (άρθ. 106 ΣΛΕΕ). Κανονισμοί Ομαδικής Απαλλαγής (Καν 330/2010, Καν 461/2010, Καν 267/2010, Καν 1217/2010, Καν 1218/2010, Καν 772/2010). Ανταγωνισμός και άυλα αγαθά [σχέση μεταξύ δικαίου άυλων αγαθών και δικαίου ανταγωνισμού, τα άυλα αγαθά στην ενωσιακή νομολογία (το ειδικό αντικείμενο του δικαιώματος, διάκριση μεταξύ υπόστασης και άσκησης δικαιώματος, ανάλωση δικαιώματος), συμφωνίες μεταφοράς τεχνολογίας, συμφωνίες παραχώρησης άδειας χρήσης σήματος, η εφαρμογή του δικαίου ανταγωνισμού στα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας (το παράδειγμα των οργανισμών συλλογικής διαχείρισης), η εφαρμογή του άρθ. 102 ΣΛΕΕ (και 2 ν. 3959/2011) στα άυλα αγαθά]. Έλεγχος Συγκεντρώσεων (δικαιοδοσία, ουσιαστική αξιολόγηση συγκεντρώσεων, διαδικασία, διορθωτικά μέτρα, Καν 139/2004). Το σύστημα επιβολής των κανόνων ανταγωνισμού

σύμφωνα με τον Καν 1/2003 (το σύστημα της εκ του νόμου εξαίρεσης, σχέση μεταξύ ενωσιακού και εθνικού δικαίου ανταγωνισμού, εξουσίες και αποφάσεις των εθνικών αρχών ανταγωνισμού και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, συνεργασία μεταξύ των αρχών ανταγωνισμού, διοικητικές κυρώσεις για παραβάσεις των κανόνων ανταγωνισμού). Αστικές αξιώσεις για παραβάσεις των κανόνων ανταγωνισμού [η ενωσιακή νομολογία σχετικά με το δικαίωμα αποζημίωσης του ζημιωθέντος από παραβάσεις του δικαίου ανταγωνισμού, η Οδηγία 2014/104/ΕΕ σχετικά με ορισμένους κανόνες που διέπουν τις αγωγές αποζημίωσης βάσει του εθνικού δικαίου για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου ανταγωνισμού των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (προστατευτικός σκοπός, πεδίο εφαρμογής, ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση, αποκαταστατέα ζημία και υπολογισμός αυτής, πρόσβαση σε αποδεικτικά στοιχεία, αποδεικτική ισχύς αποφάσεων αρχών ανταγωνισμού, παραγραφή αποζημιωτικής αξίωσης, εις ολόκληρον ευθύνη περισσότερων επιχειρήσεων και εσωτερική κατανομή της ευθύνης, συλλογικές αγωγές αποζημίωσης)].

- Οικονομική Ανάλυση του Δικαίου του Ανταγωνισμού

Διδάσκοντες :

*Επικ. Καθ. Εμμανουήλ Μαστρομανώλης
Καθ. Queen Mary Univ. Ιωάννης Κόκκορης
Matt Tavantzis*

Syllabus : Σκοπός του παρόντος μαθήματος του ΠΜΣ είναι να συμβάλει στην εξοικείωση των φοιτητών που έχουν επιλέξει την κατεύθυνση «Αυλα αγαθά και ανταγωνισμός» με θεμελιώδεις έννοιες της Οικονομικής Επιστήμης, απαραίτητες για την κατανόηση των ρυθμίσεων του Δικαίου του Ανταγωνισμού και της πρακτικής των αρχών ανταγωνισμού, που ήδη αποτελούν αντικείμενο του μαθήματος «Δίκαιο του Ανταγωνισμού». Οι έννοιες αυτές υφέρπουν του συνολικού φάσματος της ύλης του Δικαίου του Ανταγωνισμού και της ανάλυσης των τριών κύριων πυλώνων αυτής (συμπράξεις, κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, έλεγχος συγκεντρώσεων). Απαραίτητες για την κατανόηση των φοιτητών είναι βασικές αρχές της μικροοικονομικής όπως η προσφορά, η ζήτηση και η ισορροπία, τα έσοδα και το πλεόνασμα των καταναλωτών, και η ελαστικότητα της ζήτησης· τα οικονομικά του κόστους και η έννοια των οικονομικών κλίμακος και φάσματος· η μεγιστοποίηση του κέρδους και η έννοια της αποτελεσματικότητας και της συνολικής ευημερίας του καταναλωτή, ως πρωταρχικού στόχου που επιδιώκει η τρέχουσα πολιτική ανταγωνισμού· τα αρχέτυπα δομής της αγοράς (ανταγωνισμός, μονοπώλιο, ολιγοπώλιο, μονοψώνιο), και τα συναφή ζητήματα συμμόρφωσης με τους κανόνων ανταγωνισμού που αυτά γεννούν· οι παράμετροι που συνεκτιμώνται για τον ορισμό της σχετικής αγοράς, με βάση τον οποίο αναλύεται η οικονομική ισχύς των επιχειρήσεων και η διάρθρωση της αγοράς· ειδικές περιπτώσεις διάρθρωσης της αγοράς (μεταγορές, δίκτυα δύο όψεων, κλπ). Τέλος ειδική μνεία γίνεται στο ζήτημα της ισχύος ως προαπαιτούμενου της κατάφασης δεσπόζουσας θέσης, και στην οικονομική ανάλυση του φαινομένου των συμπράξεων, ιδίως υπό το πρίσμα των κινήτρων για συμπαιγνία και της παραγόντων που ευνοούν τη μακροημέρευση των αντι-ανταγωνιστικών συμπαιγνιακών σχημάτων.

Η ύλη του μαθήματος επικεντρώνεται μεν στην οικονομική ανάλυση, η τελευταία όμως λειτουργεί παράλληλα και ως υπόβαθρο της αξιολόγησης επιλεγμένων νομικών κανόνων και νομολογιακών προσεγγίσεων, με παραδείγματα από την ελληνική και την ενωσιακή πρακτική.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

- Δίκαιο Ευρεσιτεχνίας και Βιομηχανικών Σχεδίων

Διδάσκοντες:

Επικ. Καθ. Ιάκωβος Βενιέρης

Επικ. Καθ. Χρήστος Χρυσάνθης

Syllabus: Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τα νομικά ζητήματα του δικαίου των ευρεσιτεχνιών (κυρίως με βάση τη Διεθνή Σύμβαση του Μονάχου για το Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας) και των Βιομηχανικών Σχεδίων.

Το μάθημα εστιάζει στα κύρια ζητήματα του δικαίου των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και των βιομηχανικών σχεδίων. Επικεντρώνεται στη Διεθνή Σύμβαση του Μονάχου για το Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας και τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό για το βιομηχανικό σχέδιο, αλλά και στην ελληνική νομοθεσία για τα ίδια ζητήματα. Η διδασκαλία ακολουθεί μια προσέγγιση που είναι τόσο θεωρητική όσο και πρακτική, με έμφαση στη νομολογία από διάφορες δικαιοδοσίες, το Δικαστήριο ΕΕ και τις Επιτροπές Προσφυγών του Ευρωπαϊκού Γραφείου Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας. Εξετάζονται, επίσης, οι κυριότερες αποφάσεις για το δίκαιο των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και το δίκαιο των βιομηχανικών σχεδίων του Ανώτατου Δικαστηρίου των ΗΠΑ. Στη διάρκεια του μαθήματος γίνεται εκτεταμένη χρήση εκπαιδευτικού υλικού που αναπτύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας και το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας, και επικεντρώνεται σε συγκριτικές πτυχές του ευρωπαϊκού και του αμερικανικού δικαίου διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

Τα θέματα που εξετάζονται περιλαμβάνουν τα ακόλουθα: (α) Ιστορικές, φιλοσοφικές και οικονομικές πτυχές των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και των βιομηχανικών σχεδίων. (β) Δυνατότητα κατοχύρωσης με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Τι μπορεί και τι δεν μπορεί να καταχωρηθεί ως δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. (γ) Ουσιαστικά προαπαιτούμενα για την καταχώριση διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Καινοτομία, εφευρετικό ύψος και βιομηχανική εφαρμογή. (δ) Διαδικαστικές πτυχές της καταχώρισης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. (ε) Προσβολή διπλώματος ευρεσιτεχνίας και εύρος προστασίας του διπλώματος ευρεσιτεχνίας. (στ) Άμυνα κατά της αγωγής για προσβολή διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. (ζ) Αξιώσεις επί προσβολής διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. (η) Χρονική προτεραιότητα στο δίκαιο των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. (ι) Ακυρότητα διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας – λόγοι και διαδικασία. (ι) Εκχώρηση και αδειοδότηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας. (ια) Διεκδίκηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας (ιβ) Εφευρέσεις εργαζομένων (ιβ) Το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας και οι εθνικές δικαιοδοσίες. (ιβ) Διεθνείς συμβάσεις για το δίκαιο των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας: Η Σύμβαση των Παρισίων. Η συμφωνία TRIPS. – Τα ίδια ζητήματα εξετάζονται και για το βιομηχανικό σχέδιο.

- Οικονομικό Ποινικό Δίκαιο (μάθημα άλλης ειδίκευσης)
- Δίκαιο Διεθνούς Διαιτησίας (μάθημα άλλης ειδίκευσης)
- Law and Economics (μάθημα άλλης ειδίκευσης)
- Copyright Law (μάθημα άλλης ειδίκευσης)

Β' Εξάμηνο

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

- Δίκαιο Σημάτων και Διακριτικών Γνωρισμάτων

Διδάσκοντες:

Ομότ. Καθ. Ηλίας Σουφλερός

Επίκ. Καθ. Ιάκωβος Βενιέρης, Χρήστος Χρυσάνθης

Syllabus : Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με το Ελληνικό και Ευρωπαϊκό δίκαιο των εμπορικών σημάτων και των διακριτικών γνωρισμάτων. Το μάθημα επιχειρεί μια συγκριτική ανάλυση του δικαίου και της νομολογίας για τα εμπορικά σήματα και τα μη καταχωρημένα διακριτικά γνωρίσματα στην ΕΕ και τις ΗΠΑ. Δίνεται έμφαση στο Ευρωπαϊκό σήμα και τη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ. Μελετώνται, ακόμα, οι σημαντικότερες αποφάσεις του Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου των ΗΠΑ για τα σήματα. Εξετάζονται οι διεθνείς συμβάσεις για τα σήματα, όπως η Σύμβαση Παρισίων, το Πρωτόκολλο της Μαδρίτης για το διεθνές σήμα και το Πρωτόκολλο TRIPS. Ειδικότερα, το μάθημα καλύπτει τα ακόλουθα θέματα: (α) Έννοια και λειτουργίες (νομικές και οικονομικές) των εμπορικών σημάτων (β) Καταχώρηση εμπορικών σημάτων και ποια σήματα δεν είναι επιλέξιμα για καταχώριση. (γ) Προσβολή εμπορικών σημάτων: (i) κίνδυνος σύγχυσης, (ii) προσβολή της φήμης, (iii) παράλληλες εισαγωγές και εξάντληση του δικαιώματος (δ) Περιορισμός του δικαιώματος στο σήμα (ε) Αξιώσεις άρσης και παράλειψης επί προσβολής δικαιώματος στο σήμα (στ) Ειδικά η αξίωση αποζημίωσης επί προσβολής δικαιώματος στο σήμα (ζ) Συγκριτική διαφήμιση και εμπορικά σήματα (η) Domain names και εμπορικά σήματα, (θ) Ανακοπή κατά εμπορικού σήματος, (ι) Ακυρότητα εμπορικού σήματος, (ια) Η απόδειξης χρήσης, (ιβ) Μη καταχωρισμένα διακριτικά γνωρίσματα, (ιγ) Το Ευρωπαϊκό εμπορικό σήμα, (ιδ) Η διεθνής σύμβαση Παρισίων, (ιε) το Πρωτόκολλο της Μαδρίτης για το διεθνές σήμα, (ιστ) Το Πρωτόκολλο TRIPS, (ιζ) οικονομική ανάλυση του δικαίου για τα εμπορικά σήματα. Στη διάρκεια του μαθήματος γίνεται εκτεταμένη χρήση εκπαιδευτικού υλικού που έχει αναπτυχθεί από το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας (EUIPO).

- Ανταγωνισμός και Ρύθμιση : τα παραδείγματα της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών

Διδάσκοντες:

Ομότ. Καθ. Δημήτριος Τζουγανάτος

Αναπλ. Καθ. Αλεξάνδρα Μικρουλέα

Επίκ. Καθ. Ευθυμία Κιρινή

Syllabus : Το μάθημα περιλαμβάνει στην δεματολογία του ζητήματα ρύθμισης και ανταγωνισμού. Ειδικότερα, εξετάζεται η σχέση ρύθμισης και ανταγωνισμού και οι συνέπειες της υπερβολικής ρύθμισης. Περαιτέρω, εξετάζονται ζητήματα ρύθμισης στις αγορές δικτύου, καθώς και τα χαρακτηριστικά των αγορών δικτύου (φυσικό μονοπώλιο, εμπόδια εισόδου, οικονομίες κλίμακας και φάσματος, μη ανακτήσιμα κόστη). Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην μετάβαση από τη θεωρία του φυσικού μονοπωλίου στην απελευθέρωση και το άνοιγμα των αγορών. Εξετάζονται οι θεωρίες των διεκδικήσιμων αγορών (contestable markets) και των βασικών διευκολύνσεων (essential facilities doctrine), καθώς και η σχέση μεταξύ ενδοδικτυακού και διαδικτυακού ανταγωνισμού. Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο του μαθήματος, εξετάζεται η ρύθμιση και η απορρύθμιση ειδικά στον τομέα των τηλεπικοινωνιών (και των ηλεκτρονικών επικοινωνιών) και της ενέργειας. Αναλύεται τόσο το ενωσιακό ρυθμιστικό πλαίσιο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (η πρώτη φάση απελευθέρωσης και εναρμόνισης, το ρυθμιστικό πλαίσιο του 2002, το ρυθμιστικό πλαίσιο του 2009) όσο και η απελευθέρωση των αγορών ενέργειας και αερίου. Ερευνάται η σχέση της ex ante ρύθμισης με την ex post εφαρμογή του δικαίου του ανταγωνισμού, καθώς και ο τρόπος κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ Αρχής Ανταγωνισμού και Ρυθμιστικής Αρχής (EETT και ΡΑΕ). Ιδιαίτερη αναφορά

γίνεται και σε ζητήματα συμβάσεων στο δίκαιο της ενέργειας. Το μάθημα επικεντρώνεται περαιτέρω σε παραδείγματα εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού (απαγόρευσης συμπράξεων, καταχρηστικής εκμετάλλευσης δεσπόζουσας θέσης και ελέγχου συγκεντρώσεων) στην αγορά τόσο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών όσο και της ενέργειας. Τέλος, στην θεματική του μαθήματος περιλαμβάνονται και θέματα δικαίου ανταγωνισμού και ρύθμισης στην ψηφιακή οικονομία (πλατφόρμες, gatekeepers, αλγόριθμοι, blockchain τεχνολογία). Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται και στην ρύθμιση της ψηφιακής αγοράς σε ενωσιακό επίπεδο (New competition Tool, Digital Markets Act, Digital Services Act, Platforms to Business (P2B)).

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

- Συλλογικές Διαδικασίες

Διδάσκοντες :

Ομότ. Καθ. Ευάγγελος Περάκης

Επικ. Καθ. Εμμανουήλ Μαστρομανώλης

Syllabus : Η θεματική του υποχρεωτικού μαθήματος «Συλλογικές Διαδικασίες» σχετίζεται με το -«αποδραματοποιημένο» πλέον- πραγματικό της αφερεγγυότητας, ως παθολογίας της εμπορικής δραστηριότητας, προκαλούμενο από τη γενική αδυναμία πληρωμής του οφειλέτη εμπόρου, με συνέπειες που διαχέονται σε συμβληθέντες και μη συμβληθέντες με τον έμπορο τρίτους, αλλά και στην αγορά. Η ύλη του μαθήματος αντλείται πλέον αποκλειστικά από τις ρυθμίσεις του Ν. 4738/2020, που έχει αντικαταστήσει τον Πτωχευτικό Κώδικα και το Ν. 3869/2010 για τα υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα.

Η γενικότητα της αδυναμίας πληρωμών του οφειλέτη δικαιολογεί τον συλλογικό χαρακτήρα των διαδικασιών που προβλέπει ο νομοθέτης - διαδικασιών δηλαδή που κατατείνουν εναλλακτικώς είτε στην εκκαθάριση της πτωχευτικής περιουσίας, είτε στην διατήρηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας του αφερέγγυου οφειλέτη, στα χέρια του τελευταίου ή στα χέρια τρίτου που την αναλαμβάνει . Σε κάθε περίπτωση σκοπός των ρυθμίσεων παραμένει η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών . Η ύλη του μαθήματος καταστρώνεται κατ' αντιστοιχία προς τα στάδια των συλλογικών διαδικασιών (έναρξη των διαδικασιών, προϋποθέσεις και συνέπειες αυτής, εργασίες και περάτωση των διαδικασιών, προϋποθέσεις επανένταξης του οφειλέτη στην ομαλότητα και στη συναλλακτική ζωή). Ειδική μνεία γίνεται στα όργανα των διαδικασιών (ιδίως στον σύνδικο, στα έργα και τις ευδύνες του), όπως και στις κατ' ιδίαν νομοθετικές διατάξεις που παραπληρωματικά κατατείνουν στην πραγμάτωση του στόχου των διαδικασιών (λχ επαύξηση του ενεργητικού της πτώχευσης δια μέσου του δεσμού της πτωχευτικής ανάκλησης, προσωρινή προστασία της πτωχευτικής περιουσίας έναντι ατομικών καταδιωκτικών μέτρων κοκ). Θίγονται επίσης ζητήματα ευδύνης διοικητών κεφαλαιουχικών εταιριών εξαιτίας δόλιων ή απερίσκεπτων συμπεριφορών που προκαλούν ή επιτείνουν την αφερεγγυότητα . Τέλος, για λόγους πληρότητας, αφιερώνεται ένα μέρος της θεματολογίας στην αντιμετώπιση της αστικής αφερεγγυότητας με παρουσίαση, εκ μέρους των διδασκόντων, των ρυθμίσεων για τους ευάλωτους οφειλέτες.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022 υιοθετήθηκε μια νέα διδακτική προσέγγιση στο μάθημα, που στηρίζεται σε «μείγμα» εισηγήσεων των διδασκόντων, των φοιτητών, δικαστών και μελών ΔΕΠ που συνεπικουρούν στην παράδοση ειδικών αντικειμένων (πολιτική δικονομία, εργατικό δίκαιο), αλλά και στελεχών της δημόσιας διοίκησης που συντέλεσαν στη διαμόρφωση του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου.

Επισημαίνεται ότι η αντιμετώπιση και η ρύθμιση της διασυνοριακής αφερεγγυότητας, ενδοκοινοτικής και διεθνούς, περιλαμβάνεται πλέον στην ύλη του μαθήματος επιλογής του ΠΜΣ «Διεθνείς Πτωχεύσεις», για την αποτελεσματικότερη κατανόηση της οποίας είναι σκόπιμη η προηγούμενη παρακολούθηση του μαθήματος «Συλλογικές Διαδικασίες».

- Διεθνής Πτώχευση

Διδάσκοντες:

Καθ. Λία Αθανασίου

Επικ. Καθ. Εμμανουήλ Μαστρομανώλης

Syllabus : Το μάθημα επιλογής: «Διεθνείς πτωχεύσεις» φιλοδοξεί να εισαγάγει τον μεταπτυχιακό φοιτητή στα σύνδετα ζητήματα που τίθενται κατά την κήρυξη (διεθνής δικαιοδοσία δικαστηρίων), την αναγνώριση (και την πολλαπλασιαστική ενέργειά της), την ανάπτυξη και περάτωση (εφαρμοστέο δίκαιο και εξαιρέσεις) των διαδικασιών αφερεγγυότητας, οι οποίες φέρουν το στοιχείο της διασυνοριακότητας. Μία πτώχευση είναι διασυνοριακή είτε διότι ο οφειλέτης ή πιστωτές του είναι αλλοδαποί, είτε διότι απαιτήσεις έχει συμφωνηθεί ότι θα διέπονται από αλλοδαπό δίκαιο, είτε -συνηθέστερα- διότι η πτωχευτική περιουσία είναι διάσπαρτη στο έδαφος περισσοτέρων του ενός κρατών. Κύρια νομοθετικά κείμενα που διέπουν τις διασυνοριακές πτωχεύσεις είναι α) ο κανονισμός 1346/2000 που ισχύει από το 2002 και ο κανονισμός 848/2015, που θα τον αντικαταστήσει από τον Ιούλιο 2017, περί των ενδοκοινοτικών διασυνοριακών διαδικασιών αφερεγγυότητας - αμφότεροι διεπόμενοι από την λογική της αμοιβαίας κοινοτικής εμπιστοσύνης- και β) ο ν. 3858/2010 για την (εξωκοινοτικής) διασυνοριακή αφερεγγυότητα, δυνάμει του οποίου μεταγράφηκε στο ελληνικό δίκαιο ο πρότυπος νόμος της Uncitral του έτους 1997. Έμφαση θα δοθεί στις ρυθμίσεις του ισχύοντος (ακόμη) κανονισμού 1346 σε συσχέτισμό και σε σύγκριση με εκείνες του νέου κανονισμού 848 που θα τον διαδεχθεί, ιδίως σε θέματα πεδίου εφαρμογής και εντοπισμού του κέντρου κυριών συμφερόντων ενός (φυσικού ή νομικού) προσώπου, δευτερευουσών διαδικασιών αφερεγγυότητας και συντονισμού τους προς την κύρια διαδικασία, καδεστώτος δημοσιότητας των διαδικασιών, κυρίας και δευτερευουσών, προστασίας των ενέγγυων δανειστών, καθώς και στο καινοφανές ζήτημα της διασυνοριακής πτώχευσης ομίλου εταιριών. Η εξέταση των ρυθμίσεων του ν. 3858 για την διεθνή (εξωκοινοτική) πτώχευση ομοίως θα γίνει σε συσχέτισμό (κυριολεκτικότερα: σε αντιδιαστολή) προς τις ρυθμίσεις των κοινοτικών κανονισμών. Θα δοθεί έτσι η ευκαιρία στον μεταπτυχιακό φοιτητή να αντιληφθεί αν και σε ποιο βαθμό διαφοροποιείται η τύχη του πτωχευτικού πιστωτή ανάλογα με το αν η πτώχευση του οφειλέτη χαρακτηρίζεται ως κοινοτική ή διεθνής (στην τελευταία περίπτωση με παραδείγματα από το αμερικανικό δίκαιο, το οποίο έχει επίσης υιοθετήσει τον πρότυπο νόμο της Uncitral).

Στο περιεχόμενο του μαθήματος ανήκει, ως ιδιαίτερη πτυχή της διασυνοριακής πτώχευσης με μεγάλο πρακτικό ενδιαφέρον, το ζήτημα της ρυθμιστικής σύγκρουσης με άλλα νομικά συστήματα διεθνούς χαρακτήρα. Τέτοιο χαρακτηριστικό παράδειγμα με αυξανόμενο ρυθμό εμφάνισης στην πράξη, αποτελεί η διεθνής πτώχευση ναυπλιακών επιχειρήσεων και η συνακόλουθη σύγκρουση κανόνων ναυτικού και πτωχευτικού δικαίου (π.χ. τύχη της κατάσχεσης πλοίου, προτιμώμενης υποθήκης, κεφαλαίων περιορισμού). Εξίσου ενδιαφέρουσα είναι η αλληλεπίδραση μεταξύ κανόνων διεθνούς πτώχευσης και διεθνούς διαιτησίας.

Το μάθημα στηρίζεται σε μικρές εισηγήσεις για τις επιμέρους θεματικές ενότητες, που θα αναλαμβάνονται από τους συμμετέχοντες, με παράλληλες παρεμβάσεις από τους διδάσκοντες. Η ποιότητα της εργασίας και η εν γένει συμμετοχή θα συνεκτιμώνται στην τελική αξιολόγηση του μεταπτυχιακού φοιτητή.

- **Κρατικές Ενισχύσεις**

Διδάσκοντες :

Καθ. Λία Αθανασίου

Ευτυχία Κωνσταντάκου (Δρ Νομικής)

Syllabus: Το δίκαιο των κρατικών ενισχύσεων, ως ειδικότερη κατηγορία του ευρωπαϊκού δικαίου του ανταγωνισμού, εξετάζει τη νομιμότητα της χρηματοδότησης που τα κράτη μέλη χορηγούν στις επιχειρήσεις, υπό το πρίσμα των σχετικών άρθρων της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρα 107-109 της ΣΛΕΕ).

Σε επίπεδο ουσιαστικών διατάξεων, αφενός εξετάζονται τα συνθετικά στοιχεία της κρατικής ενίσχυσης, η οποία καταρχήν απαγορεύεται (άρθρο 107 παρ. 1 της ΣΛΕΕ), αφετέρου αναλύονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες μια τέτοια κρατική χρηματοδότηση μπορεί, κατ' εξαίρεση, να κηρυχθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά και να επιτραπεί η χορήγησή της στη δικαιούχο επιχείρηση (άρθρο 107 παρ. 2 και 3 της ΣΛΕΕ).

Σε επίπεδο δικονομικών/διαδικαστικών διατάξεων, αναλύεται η διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθήσουν τα κράτη μέλη και οι επιχειρήσεις ενώπιον της Επιτροπής, ως καταρχήν αρμόδια να ελέγξει τη νομιμότητα των κρατικών ενισχυτικών μέτρων. Παράλληλα, παρουσιάζονται τα νομικά εργαλεία (ευρωπαϊκοί κανονισμοί και αποφάσεις) που στόχο έχουν την αποκέντρωση του ελέγχου και τη μεταβίβαση της σχετικής ελεγκτικής αρμοδιότητας στις εθνικές διοικητικές και δικαστικές αρχές.

Τέλος, εξετάζονται οι όροι και η διαδικασία ανάκτησης της παρανόμως χορηγηθείσας ενίσχυσης από τη δικαιούχο επιχείρηση, για την οποία αρμόδια είναι τα κράτη μέλη και τα εθνικά δικαστήρια.

Η διδασκαλία δίνει έμφαση στη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των εθνικών δικαστηρίων καθώς και στην πρακτική της Επιτροπής ενώ γίνεται με εβδομαδιαίες εισηγήσεις των διδασκουσών και παρουσιάσεις εργασιών από τους φοιτητές. Οι εξετάσεις είναι προφορικές ενώ η ποιότητα της εργασίας και η εν γένει συμμετοχή συνεκτιμώνται κατά την τελική αξιολόγηση του μεταπτυχιακού φοιτητή.

- **Νομικό πλαίσιο του Διεθνούς Εμπορίου**

Διδάσκοντες :

Αν. Καθ. Δημήτριος Χριστοδούλου

Επικ. Καθ. Χρήστος Χρυσάνθης

Syllabus : Το μάθημα απευθύνεται σε φοιτητές που θέλουν να αποκτήσουν εμπειρία σε νομικά ζητήματα εισαγωγών και εξαγωγών.

Αντικείμενο του μαθήματος είναι τα νομικά ζητήματα του ιδιωτικού δικαίου που σχετίζονται με την οικονομική δραστηριότητα της εισαγωγής ή / και εξαγωγής εμπορευμάτων. Τα ζητήματα αυτά σχετίζονται με τη διεθνή εμπορική πώληση, τη σύμβαση μεταφοράς εμπορευμάτων (θαλάσσια, χερσαία, κλπ.) και την τραπεζική χρηματοδότηση των εισαγωγών και των εξαγωγών, κυρίως μέσα από τους μηχανισμούς της τραπεζικής ενέγγυας πίστωσης και της χρήσης εγγυητικών επιστολών στο διεθνές εμπόριο. Η βασική ιδιαιτερότητα της διεθνούς εμπορικής πώλησης είναι ότι ο πωλητής βαρύνεται με υποχρεώσεις τόσο σε σχέση με την ποσότητα, ποιότητα και κατάσταση των πωλούμενων εμπορευμάτων, όσο και σε σχέση με τα φορτωτικά και λοιπά έγγραφα (π.χ. ασφαλιστήριο) που συνοδεύουν τα εμπορεύματα. Εξετάζονται οι υποχρεώσεις αυτές σε σχέση με τα εμπορεύματα και τα έγγραφα που τα συνοδεύουν. Εξετάζεται επίσης οι λειτουργίες της φορτωτικής. Η φορτωτική έχει λειτουργία συμβατική (δηλ. ενσωματώνει τη σύμβαση

μεταφοράς), αποδεικτική (δηλ. αποδεικνύει την ποσότητα, ποιότητα και κατάσταση των εμπορευμάτων κατά τη φόρτωση), μεταβιβαστική (δηλ. με τη μεταβίβασή της μεταβιβάζεται η νομή και η κυριότητα στα εμπορεύματα) και νομιμοποιητική (δηλ. νομιμοποιεί ενεργητικά το νόμιμο κάτοχό της να ασκήσει αγωγή κατά του μεταφορέα για τυχόν απώλεια ή βλάβη των εμπορευμάτων). Εξετάζεται επίσης η τραπεζική ενέγγυος πίστωση και η εγγυητική επιστολή ως μηχανισμοί χρηματοδότησης και ως μηχανισμοί διασφάλισης των μερών στη διεθνή πώληση σε σχέση τόσο με την καταβολή του τιμήματος της πώλησης όσο και με την παράδοση εμπορευμάτων στην ποσότητα, ποιότητα και κατάσταση που συμφωνήθηκε. Για πολλά από αυτά τα ζητήματα το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο έχει εκδώσει προδιατυπωμένους γενικούς όρους που τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να υιοθετήσουν συμβατικά. Εξετάζονται αυτοί οι γενικοί όροι του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου και ιδίως οι INCOTERMS για τη διεθνή πώληση και τα Uniform Customs and Practice for Documentary Credits για την τραπεζική ενέγγυο πίστωση. Η διδασκαλία δίνει έμφαση στη νομολογία των δικαστηρίων και περιλαμβάνει τόσο εβδομαδιαίες εισηγήσεις από τους διδάσκοντες όσο και πρακτικές ασκήσεις, καθώς και επισκόπηση υποδειγμάτων από τυποποιημένες συμβάσεις που χρησιμοποιούνται στο διεθνές εμπόριο.

- Εναλλακτικές Μορφές Επίλυσης Διαφορών (μάθημα άλλης ειδίκευσης)
- Ενέργεια και Αστικό Δίκαιο (μάθημα άλλης ειδίκευσης)
- International Economic Law of Business Transactions (μάθημα άλλης ειδίκευσης)

ΝΑΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Α΄ Εξάμηνο

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

- Ναύλωση – Θαλάσσια Μεταφορά Εμπορευμάτων και Επιβατών

Διδάσκοντες:

Καθ. Λία Αθανασίου

Επικ. Καθ. Νικόλαος Βερβεσός

Syllabus : Το υποχρεωτικό αυτό μάθημα εστιάζει σε έναν από τους κεντρικούς πυλώνες του ναυτικού δικαίου, και συγκεκριμένα στις δύο βασικές μορφές οικονομικής εκμετάλλευσης του πλοίου: αφενός τη σύμβαση ναύλωσης, αφετέρου τη σύμβαση θαλάσσιας μεταφοράς. Οι συμβάσεις αυτές, αφού οριοδετηθούν με αναφορά στις σύγχρονες συναλλακτικές μορφές, θα αναλύονται συγκριτικά, με εναλλάξιμο κάθε έτος κέντρο βάρους.

Στο πλαίσιο της σύμβασης ναύλωσης, θα εξετασθούν οι σχέσεις των μερών στα διάφορα είδη ναύλωσης, καθώς και οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που απορρέουν από τις πλέον γνωστές ρήτρες ναυλοσυμφώνων. Αυτό σημαίνει ότι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα κληθούν να συμμετέχουν, μαζί με ειδικούς του χώρου, σε κατάρτιση όρων ναυλοσυμφώνου και ερμηνεία αυτών, με βάση την ελληνική και αλλοδαπή (ιδίως αγγλική) νομολογία δικαστηρίων, τακτικών και διαιτητικών. Θα εξετασθούν επίσης ζητήματα ευθύνης του εκναυλωτή και λύσης της σχέσης ναύλωσης, ιδίως σε συνθήκες οικονομικής αστάδειας.

Στο πλαίσιο της σύμβασης θαλάσσιας μεταφοράς, θα μελετηθούν σε βάθος οι κανόνες Χάγης-Βίσμπυ, που αποτελούν δετικό δίκαιο, όπως ερμηνεύονται από την ελληνική και αλλοδαπή νομολογία. Οι ρυθμίσεις αυτές θα εξετάζονται όμως συγκριτικά με τις διατάξεις των νεότερων Κανόνων του Ρότερνταμ που δεν έχουν ακόμη τεθεί σε ισχύ. Έμφαση θα δοθεί στην ευθύνη του θαλάσσιου μεταφορέα και τον περιορισμό αυτής. Επίσης έμφαση θα δοθεί στο έγγραφο της θαλάσσιας φορτωτικής, στις ρήτρες αυτής, στην αξιολογική της λειτουργία (ιδίως αυτή της καθαρής φορτωτικής), στα δικαιώματα του παραλήπτη και σε άλλα συναφή έγγραφα που στην πράξη επιδιώκουν παρόμοιες λειτουργίες. Και πάλι, οι υποψήφιοι θα κληθούν να συντάξουν και να αξιολογήσουν τη νομιμότητα ρητρών της φορτωτικής, ώστε να κατανοήσουν τη λειτουργία της τόσο ως εγγράφου μεταφοράς όσο και ως εργαλείου χρηματοδότησης.

Το μάθημα θα διεξαχθεί με παραδόσεις και σύντομες στοχευμένες εργασίες των συμμετεχόντων. Ανάλογα με τη θεματική, θα παρεμβαίνουν ειδικοί με μεγάλη εμπειρία στις ναυτιλιακές συμβάσεις.

- Επίλυση Ναυτικών Διαφορών – Ναυτική Διαιτησία

Διδάσκοντες :

Ομότ. Καθ. Γεώργιος Ορφανίδης

Καθ. Δημήτριος Τσικρικάς

Αναπλ. Καθ. ΓιώANNΗΣ Δεληκωστόπουλος

Syllabus : Οι ναυτικές διαφορές απορρέουν από τη λειτουργία και εκμετάλλευση του πλοίου, καθώς και τη χρηματοδότηση της ναυτιλιακής επιχειρήσεως. Κατά την επίλυσή τους ανακύπτουν ως εκ τούτου σημαντικότερα ζητήματα, τα οποία ανάγονται στη διαγνωστική δίκη, τις ειδικές διαδικασίες (διαταγή πληρωμής και διαδικασία εργατικών διαφορών), τα ασφαλιστικά μέτρα (συντηρητική κατάσχεση πλοίου) και τη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως (κατάταξη απαιτήσεων επί του πλειστηριάσματος πλοίου). Επίσης, πολύ συχνά συμφωνείται η διαιτητική επίλυση των ναυτικών διαφορών. Ανακύπτουν, ως εκ τούτου ενδιαφέροντα ζητήματα, τα οποία αναφέρονται στην εφαρμογή της διαδικασίας εσωτερικής ή διεθνούς διαιτησίας προς επίλυση ναυτικών διαφορών, σε ζητήματα εφαρμοστέου δικαίου, ζητήματα ασφαλιστικών μέτρων στο πλαίσιο διαιτητικής διαδικασίας, καθώς και εσωτερικής ή διασυνοριακής εκτελέσεως των διαιτητικών αποφάσεων.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

- Δίκαιο Χερσαίας και Εναέριας Μεταφοράς

Διδάσκων:

Επικ. Καθ. Νικόλαος Βερβεσός

Syllabus : Διεθνές ομοιόμορφο δίκαιο. Δίκαιο απαριτιζόμενο από διεθνείς συμβάσεις ευρείας αποδοχής. Ρόλος της Ε.Ε. στη διεύρυνση των πεδίων εφαρμογής των διεθνών συμβάσεων. Οικονομική λειτουργία των συμβάσεων που σχετίζονται με την εκτέλεση του μεταφορικού έργου. Τα εμπλεκόμενα στην εκτέλεση της μεταφοράς πρόσωπα (αποστολέας, παραλήπτης, μεταφορέας - συμβατικός και πραγματικός - παραγγελιοδόχος μεταφορέας, ασφαλιστής φορτίου, ασφαλιστής αστικής ευθύνης). Πηγές του δικαίου των μεταφορών. Επιμέρους αναλύσεις ανάλογα με το μέσο εκτέλεσης της χερσαίας μεταφοράς. Οι υποχρεώσεις συμβαλλόμενων στη σύμβαση μεταφοράς προσώπων. Φόρτωση, εκτέλεση μεταφοράς, εκφόρτωση. Υποχρέωση καταβολής αμοιβής του μεταφορέα. Μέσα εξασφάλισης του μεταφορέα. Οι νόμιμοι λόγοι ευθύνης του χερσαίου μεταφορέα για ζημίες του δικαιούχου του φορτίου. Ευθύνη από απώλεια ή βλάβη εμπορευμάτων ή χρονοτριβή κατά την παράδοση του φορτίου. Η νομική φύση της ευθύνης. Οι λόγοι απαλλαγής από την ευθύνη. Ο προσδιορισμός της προς αποκατάσταση ζημίας. Κανόνες και εξαιρέσεις. Υπολογισμός της αποζημίωσης. Όρια της αποζημίωσης. Η έννοια της ιδιαίτερα επίμεμπτης συμπεριφοράς. Οι συνέπειες καταλογισμού της ιδιαίτερα επίμεμπτης συμπεριφοράς στον μεταφορέα. Η άσκηση της αξίωσης αποζημίωσης. Κατανομή του βάρους απόδειξης. Αποδεικτικά μέσα. Ο ρόλος των επιφυλάξεων του φορτωτή και του μεταφορέα. Ο χρόνος παραγραφής των αξιώσεων αποζημίωσης. Η ευθύνη του φορτωτή. Εφαρμοζόμενα κείμενα. Ζητήματα από τη συνδυασμένη μεταφορά. Ζητήματα από

τη διαδοχική μεταφορά. Ζητήματα ιδ.δ.δ.. Κανόνες σύγκρουσης προσδιορισμού του εφαρμοστέου δικαίου στις συμβάσεις παραγγελίας μεταφοράς, χερσαίας μεταφοράς εμπορευμάτων και προσώπων και συνδυασμένης μεταφοράς εμπορευμάτων και προσώπων. Κανόνες προσδιορισμού των βάσεων απονομής διεθνούς δικαιοδοσίας. Σύγκρουση των βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας των διεθνών συμβάσεων με αυτές του ΚανΒρυξ I (bis). Η ευθύνη του θαλάσσιου μεταφορέα επιβατών. Η ευθύνη του μεταφορέα στην εναέρια μεταφορά επιβατών. Η ευθύνη του μεταφορέα στη σιδηροδρομική μεταφορά επιβατών. Η προστασία του επιβάτη ως καταναλωτή.

- Ναυτιλιακή Οικονομία και Ναυτιλιακή Χρηματοδότηση

Διδάσκοντες:

Καθ. Θεόδωρος Συριόπουλος (ΕΚΠΑ)

Καθ. Λία Αθανασίου

Syllabus : Σκοπός του μαθήματος αυτού είναι να περιγράψει και να αναλύσει τα κυρίως ζητήματα που αφορούν στα οικονομικά και στα χρηματοοικονομικά του κλάδου της ναυτιλίας. Παρέχει στους συμμετέχοντες τις απαιτούμενες γνώσεις, για την κατανόηση των εννοιών, μεθόδων και τεχνικών που αφορούν στη λήψη οικονομικών και χρηματοοικονομικών αποφάσεων στον κλάδο της ναυτιλίας. Στο μάθημα διαπραγματεύονται θέματα όπως: Στοιχεία της οικονομικής δομής του κλάδου και τα βασικά του χαρακτηριστικά, οι κυρίως αγορές στη ναυτιλία, η ανάλυση και η σύνδεση μεταξύ τους. Εξετάζεται επίσης η αξιολόγηση των επενδύσεων από την πλευρά του πλοιοκτήτη και της τράπεζας, εναλλακτικοί τρόποι χρηματοδότησης των επενδύσεων και η διαχείριση των επιχειρηματικών κινδύνων του κλάδου με παραδοσιακές και πιο σύγχρονες μεθόδους.

- Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων

Διδάσκοντες:

Αν. Καθ. Αλεξάνδρα Μικρουλέα

Επικ. Καθ. Χρήστος Χρυσάνθης

Syllabus: Το μάθημα εστιάζει στις συναλλαγές που αποσκοπούν στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων. Εξετάζεται τόσο η τραπεζική χρηματοδότηση (π.χ. αλληλόχρεος λογαριασμός, κοινοπρακτικά δάνεια, εγγυοδοτικές συμβάσεις, κυμαινόμενο ενέχυρο, leasing, factoring, κλπ.), όσο και η χρηματοδότηση μέσα από μηχανισμούς της κεφαλαιαγοράς (π.χ. ομολογιακά δάνεια, warrants), καθώς και οι λεγόμενες εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης (π.χ. venture capital, private equity funds, alternative investment funds, crowd funding).

Η διδασκαλία δίνει έμφαση στη μελέτη της νομολογίας και γίνεται με εβδομαδιαίες εισηγήσεις των διδασκόντων, παρουσιάσεις εργασιών από τους φοιτητές, πρακτικές ασκήσεις και επισκόπηση τυποποιημένων συμβάσεων που έχουν καθιερωθεί στις συναλλαγές.

- Ειδικά Θέματα Δικαίου Κεφαλαιαγοράς

Διδάσκοντες:

Επικ. Καθ. Ιάκωβος Βενιέρης, Νικόλαος Βερβεσός

Syllabus:

Έννοια και σκοποί του δικαίου της κεφαλαιαγοράς. Ιστορική αναδρομή: Το χρηματιστήριο: Από τη δημόσια υπηρεσία στην παροχή ιδιωτικών υπηρεσιών Τα χρηματοπιστωτικά μέσα. – Η διαπραγμάτευση των χρηματοπιστωτικών μέσων. – Οι χρηματοπιστωτικές αγορές– Η φύση του Δικαίου της Κεφαλαιαγοράς: Δημόσιο και ιδιωτικό δίκαιο της Κεφαλαιαγοράς. Δυσκολίες διάκρισης από το εταιρικό δίκαιο. – Πηγές του Δικαίου της Κεφαλαιαγοράς. Διαδικασία και προϋποθέσεις εισαγωγής σε ρυθμιζόμενη αγορά. Δημόσια προσφορά. Η υποχρέωση δημοσίευσης ενημερωτικού δελτίου. Περιεχόμενο και έγκριση του ενημερωτικού δελτίου. Σύμβαση αναδοχής. Υποχρεώσεις και δικαιώματα των συμβαλλομένων μερών. Σχέση εκδότριας εταιρίας και αναδόχου. Σχέση αναδόχου και εγγραφόμενων. Ευθύνη αναδόχου. Η «εισηγμένη α.ε.». Γενικές διαφοροποιήσεις από το κοινό δίκαιο της α.ε. – Ειδικές οργανωτικές απαιτήσεις της εισηγμένης α.ε.. Απαιτήσεις πληροφόρησης και διαφάνειας. Υποχρεώσεις τακτικής και έκτακτης πληροφόρησης. Οι «επενδυτικές υπηρεσίες». Ποιοι τις παρέχουν. Επενδυτικές υπηρεσίες και δραστηριότητες και παρεπόμενες υπηρεσίες. Σημασία της διάκρισης. Ειδικά: η λήψη και διαβίβαση εντολών, η εκτέλεση εντολών για λογαριασμό πελατών, η διαπραγμάτευση για ίδιο λογαριασμό, η διαχείριση χαρτοφυλακίων, η παροχή επενδυτικών συμβουλών. Κατηγοριοποίηση των επενδυτών. Υποχρεώσεις επαγγελματικής συμπεριφοράς κατά την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών. Έλεγχος καταλληλότητας και συμβατότητας (MiFiD II). Product Governance. Αστική προστασία του επενδυτή κατά την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών. ΑΕΠΕΥ. Οργανωτικές απαιτήσεις, συγκρούσεις συμφερόντων. Ενδεικτικά παραδείγματα καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων. Κατάχρηση Αγοράς. Μορφές Κατάχρησης: - Απαγόρευση κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών. Τι είναι η προνομιακή πληροφορία. Τι συνιστά κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών. Το υποκείμενο της απαγόρευσης. Υποχρέωση γνωστοποίησης προνομιακών πληροφοριών . - Χειραγώγηση αγοράς. Τι είναι η χειραγώγηση αγοράς. Επιμέρους κατηγορίες και ενδεικτικά παραδείγματα. Αποδεκτές πρακτικές της αγοράς. Κυρώσεις . Υποχρεώσεις αναλυτών. Κυρώσεις . Μεταβίβαση, διακανονισμός και εκκαθάριση κινητών αξιών (μεταβίβαση άυλων τίτλων, παθολογία στην εκκαθάριση, εξωχρηματοπιστηριακή μεταβίβαση. Δημόσιες προτάσεις (Δ.Π). Η λειτουργία των Δ.Π. – Τα εμπλεκόμενα συμφέροντα. – Οι ευρωπαϊκές εργασίες για τη ρύθμιση των Δ.Π. και ο ν. 3461/2006 . – Η διαδικασία της προαιρετικής Δ.Π. – Μέσα άμυνας της εταιρίας και μέτρα προστασίας των μετόχων. – Το ζήτημα της υποχρεωτικής δημόσιας πρότασης. – Δικαιώματα εξαγοράς (“sell-out”) και εξόδου μετόχων (“squeeze-out”). Delisting .

- Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο (μάθημα άλλης ειδίκευσης)
- Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας (μάθημα άλλης ειδίκευσης)
- Οικονομικό Ποινικό Δίκαιο (μάθημα άλλης ειδίκευσης)
- International and European Tax Law (μάθημα άλλης ειδίκευσης)

Β' Εξάμηνο

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

- Ειδικά θέματα Διεθνούς Ναυτικού Δικαίου (κίνδυνοι θαλάσσιας αποστολής)

Διδάσκουσα:

Καθη. Λία Αθανασίου

Syllabus : Το υποχρεωτικό αυτό μάθημα ακολουθεί νομικά το θαυμαστό πλοιο της θαλάσσιας αποστολής και εξετάζει τους κινδύνους που εγκυμονεί καθώς και τις ζημίες που ενδεχομένως αυτή μπορεί να προκαλέσει στο πλοίο, στους ενδιαφερόμενους για το φορτίο, στους τρίτους, στο περιβάλλον κλπ.

Στο πλαίσιο αυτό, εξετάζονται καταρχάς ζητήματα που αφορούν τον κίνδυνο ρύπανσης και το καθεστώς ευθύνης για τέτοιες ζημίες. Θα αναλυθούν ειδικότερα το καθεστώς της CLC 1992/2000 και της αντίστοιχης σύμβασης Διεθνούς Κεφαλαίου 1992/2000 και συγκριτικά με αυτές η HNS 1996/2010 για τη ρύπανση από επικίνδυνες και επιβλαβείς ουσίες, και η Διεθνής Σύμβαση για ρύπανση από πετρέλαιο καυσίμων του 2001. Θα εξετασθεί επίσης το σύγχρονο -και κρίσιμο- για τη χώρα μας ζήτημα της ρύπανσης από πλατφόρμες εξόρυξης πετρελαίου.

Πέραν της ρύπανσης, έμφαση θα δοθεί και σε άλλους κινδύνους, όπως η πειρατεία και η σύγκρουση πλοίων, ως παραδείγματα για να εξετασθούν ο καταμερισμός του κόστους αντιμετώπισης, οι υποχρεώσεις των μερών και το καθεστώς ευθύνης. Ως βασικός μηχανισμός πρόληψης και αντιμετώπισης της ζημίας, θα εξετασθεί ο δεσμός της θαλάσσιας αρωγής και διάσωσης, όπως αυτός ρυθμίζεται από τη Διεθνή Σύμβαση του 1989, και ιδίως οι σχέσεις του αρωγού με τον λήπτη της αρωγής, τον υπολογισμό της αποζημίωσης και τον σύγχρονο προβληματισμό για την ειδική περιβαλλοντική αποζημίωση.

Δεδομένου ότι, στις παραπάνω περιπτώσεις, γεννάται κατά κανόνα μεγάλος αριθμός ναυτικών απαιτήσεων, ξεχωριστή θέση θα έχει η ανάλυση του – ιδιαίτερου στο ναυτικό δίκαιο- δεσμού του συνολικού περιορισμού της ευθύνης· θα συζητηθεί η ανάγκη διατήρησης του δεσμού, η ερμηνεία των οικείων διατάξεων (ιδίως ΔΣ 1976/1996) και τα νομικά ζητήματα που προκύπτουν στην πράξη για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη από την σύσταση κεφαλαίου περιορισμού.

Το μάθημα θα διεξαχθεί με παραδόσεις και σύντομες στοχευμένες εργασίες των συμμετεχόντων. Ανάλογα με τη θεματική, θα παρεμβαίνουν ειδικοί με μεγάλη εμπειρία στη διαχείριση των επιμέρους κινδύνων.

- Δίκαιο Θαλάσσιας Ασφάλισης

Διδάσκοντες:

Αν. Καθ. Δημήτριος Χριστοδούλου

Επικ. Καθ. Ευθυμία Κινινή

Syllabus :

1. Εξέλιξη

Το Δίκαιο Θαλάσσιας Ασφάλισης ιστορικά και δογματικά ανήκει στο Εμπορικό Δίκαιο. Η παροχή ασφάλισης, καταρχάς σε πρώτη μορφή, παρακολούθησε και συνέβαλε στην ανάπτυξη του θαλάσσιου εμπορίου ήδη από την αρχαιότητα. Από τη θαλάσσια μεταφορά και το εμπόριο, η ασφάλιση μεταπήδησε αργότερα και στο χερσαίο εμπόριο και στην ιδιωτική, με την έννοια της καταναλωτικής, ασφάλισης. Δηλαδή, όπως και σε άλλους κλάδους της οικονομίας, καταρχάς και στην ασφάλιση, η πρακτική των συναλλαγών προηγείτο του δικαίου. Πηγή της ασφάλισης ήταν το άγραφο δίκαιο και ειδικότερα τα έθιμα και οι εμπορικές συνήθειες που αφορούσαν στο ναυτικό εμπόριο και ετύγχαναν καθολικής

αποδοχής. Συγκεντρωμένοι σε συλλογές που απέβλεπαν όχι σε επιτόπια αλλά σε διατόπια χρήση, οι σχετικοί κανόνες ετύγχαναν υπερεθνικής (transnational) εφαρμογής από ειδικά ναυτικά δικαστήρια, αποτελούμενα από έμπειρους δικαστές που είχαν υπόψη τους τα έθιμα και τις συνήθειες του θαλάσσιου εμπορίου και τον τρόπο εφαρμογής τους.

Αναλυτικοί κανόνες για την ασφάλιση απαντούν στη συλλογή εμπορικών ναυτικών συνθηκών και εθίμων υπό τον τίτλο *Guidon de la Mer* που έγινε στη γαλλική πόλη Rouen κατά τον δέκατο έκτο αιώνα (κεφάλαιο έβδομο). Η *Ordonnance de la Marine* του Αυγούστου 1681 του Λουδοβίκου XIV αναπαρήγαγε το κεφάλαιο έβδομο του *Guidon de la Mer* (βιβλίο III, τίτλος VI, άρθρο 52). Ο ναπολεόντειος *Code de Commerce* ρύθμισε τη θαλάσσια ασφάλιση με βάση την *Ordonnance de la Marine* του Αυγούστου 1681 όχι όμως και τη χερσαία.

Όπως είναι γνωστό, ο *Code de Commerce* ίσχυσε, αρχικώς και στην Ελλάδα, μέχρις ότου το δεύτερο βιβλίο του «περί θαλασσίας εμπορίας», καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον νόμο ΓΨΙΖ' του 1910, ο οποίος απετέλεσε έκτοτε το δεύτερο βιβλίο του Εμπορικού Νόμου. Οι σχετικές διατάξεις ως προς τη θαλάσσια ασφάλιση παρέμειναν σε ισχύ μέχρι τη θέση σε ισχύ του Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου (άρθρο 294 ν. 3816/1958 Περί κυρώσεως του Κώδικος Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου).

2. Πηγές

Η θαλάσσια ασφάλιση ρυθμίζεται από τα άρθρα 257-288 και 290-291 ΚΙΝΔ. Το άρθρο 257 ΚΙΝΔ για τη θαλάσσια ασφάλιση παραπέμπει στις διατάξεις του ΕΝ, άρθρα 189-255 ΕΝ «εφόσον αυτά δεν είναι ασυμβίβαστοι προς τη θαλάσσια ασφάλιση και δεν τροποποιούνται υπό των επομένων διατάξεων». Με την κατάργηση των διατάξεων αυτών του ΕΝ από τον Ν. 2496/1997 «Ασφαλιστική σύμβαση, τροποποιήσεις της νομοθεσίας για την ιδιωτική ασφάλιση και άλλες διατάξεις», η παραπομπή πρέπει να θεωρείται ότι γίνεται στις διατάξεις του νόμου αυτού. Ειδικότερα θέματα θαλάσσιας ασφάλισης ρυθμίζουν και άλλοι νόμοι, όπως ο Ν. 2932/2001 για τους πλοιοκτήτες εμπορικών ή επιβατηγών ακτοπλοϊκών πλοίων, ο Ν. 2743/1999 για τη μετακίνηση επαγγελματικών πλοίων αναψυχής και ο Ν. 2881/2001 για τη ρύθμιση θεμάτων ναυαγίου.

Η δράση των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών ρυθμίζεται από τον νόμο 4583/2018 «Κατάργηση των διατάξεων περί μείωσης των συντάξεων, ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας 2016/97/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιανουαρίου 2016 σχετικά με τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων και άλλες διατάξεις.»

Τέλος, σημαντική πηγή του Δικαίου της Θαλάσσιας Ασφάλισης αποτελούν και οι τυποποιημένοι όροι (γενικοί και ειδικοί) των ασφαλιστηρίων (ιδίως, δε, των αγγλικών ασφαλιστηρίων).

3. Στην ύλη του Δικαίου της Θαλάσσιας Ασφάλισης περιλαμβάνεται το δίκαιο της σύμβασης θαλάσσιας ασφάλισης και οι κανόνες που ρυθμίζουν τη δράση των προσώπων που διαμεσολαβούν στην θαλάσσια ασφάλιση. Η ύλη του μαθήματος καλύπτει τα εξής:

Η σύμβαση θαλάσσιας ασφάλισης. Ο ασφαλιστής: ασφαλιστής έναντι ασφαλιστρού και αλληλασφαλιστικοί συνεταιρισμοί. Η έννοια του κινδύνου στη θαλάσσια ασφάλιση. Πολεμικοί κίνδυνοι. Ασφαλιστικό συμφέρον. Ασφάλιση ζημιών. Ασφάλιση ενεργητικού και ασφάλιση παθητικού. Έναρξη και διάρκεια της ασφάλισης. Τρέχουσα ασφάλιση. Ανακοινώσεις του λήπτη της ασφάλισης. «Εγγυήσεις» του λήπτη της ασφάλισης. Η ασφαλιστική περίπτωση. Υποχρεώσεις των μερών μετά την επέλευση της ασφαλιστικής περίπτωσης. Η ασφαλιστική ζημία. Ολική απώλεια. Τεκμαρτή ολική απώλεια και εγκατάλειψη των «ασφαλισθέντων» στον ασφαλιστή. Ο υπολογισμός του ασφαλισματος: αρχική ασφαλιστική αξία, υπερασφάλιση, υπασφάλιση και συμφωνημένη ασφαλιστική αξία. Εισαγωγή στην ασφάλιση Ρ&Ι. Υποχρεωτική ασφάλιση. Η νομική θέση και ο ρόλος των διαμεσολαβητών στη θαλάσσια ασφάλιση.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

- Ανταγωνισμός και Ρύθμιση : τα παραδείγματα της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών

Διδάσκοντες:

Ομότ. Καθ. Δημήτριος Τζουγανάτος

Αναπλ. Καθ. Αλεξάνδρα Μικρουλέα

Επικ. Καθ. Ευθυμία Κινινή

Syllabus : Το μάθημα περιλαμβάνει στην θεματολογία του ζητήματα ρύθμισης και ανταγωνισμού. Ειδικότερα, εξετάζεται η σχέση ρύθμισης και ανταγωνισμού και οι συνέπειες της υπερβολικής ρύθμισης. Περαιτέρω, εξετάζονται ζητήματα ρύθμισης στις αγορές δικτύου, καθώς και τα χαρακτηριστικά των αγορών δικτύου (φυσικό μονοπώλιο, εμπόδια εισόδου, οικονομίες κλίμακας και φάσματος, μη ανακτήσιμα κόστη). Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην μετάβαση από τη θεωρία του φυσικού μονοπωλίου στην απελευθέρωση και το άνοιγμα των αγορών. Εξετάζονται οι θεωρίες των διεκδικήσιμων αγορών (contestable markets) και των βασικών διευκολύνσεων (essential facilities doctrine), καθώς και η σχέση μεταξύ ενδοδικτυακού και διαδικτυακού ανταγωνισμού. Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο του μαθήματος, εξετάζεται η ρύθμιση και η απορρύθμιση ειδικά στον τομέα των τηλεπικοινωνιών (και των ηλεκτρονικών επικοινωνιών) και της ενέργειας. Αναλύεται τόσο το ενωσιακό ρυθμιστικό πλαίσιο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (η πρώτη φάση απελευθέρωσης και εναρμόνισης, το ρυθμιστικό πλαίσιο του 2002, το ρυθμιστικό πλαίσιο του 2009) όσο και η απελευθέρωση των αγορών ενέργειας και αερίου. Ερευνάται η σχέση της ex ante ρύθμισης με την ex post εφαρμογή του δικαίου του ανταγωνισμού, καθώς και ο τρόπος κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ Αρχής Ανταγωνισμού και Ρυθμιστικής Αρχής (ΕΕΤΤ και ΡΑΕ). Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται και σε ζητήματα συμβάσεων στο δίκαιο της ενέργειας. Το μάθημα επικεντρώνεται περαιτέρω σε παραδείγματα εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού (απαγόρευσης συμπράξεων, καταχρηστικής εκμετάλλευσης δεσπόζουσας θέσης και ελέγχου συγκεντρώσεων) στην αγορά τόσο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών όσο και της ενέργειας. Τέλος, στην θεματική του μαθήματος περιλαμβάνονται και θέματα δικαίου ανταγωνισμού και ρύθμισης στην ψηφιακή οικονομία (πλατφόρμες, gatekeepers, αλγόριθμοι, blockchain τεχνολογία). Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται και στην ρύθμιση της ψηφιακής αγοράς σε ενωσιακό επίπεδο (New competition Tool, Digital Markets Act, Digital Services Act, Platforms to Business (P2B)).

- Διεθνής Πτώχευση

Διδάσκοντες :

Καθ. Λία Αθανασίου

Επικ. Καθ. Εμμανουήλ Μαστρομανώλης

Syllabus : Το μάθημα επιλογής: «Διεθνείς πτωχεύσεις» φιλοδοξεί να εισαγάγει τον μεταπτυχιακό φοιτητή στα σύνδετα ζητήματα που τίθενται κατά την κήρυξη (διεθνής δικαιοδοσία δικαστηρίων), την αναγνώριση (και την πολλαπλασιαστική ενέργειά της), την ανάπτυξη και περάτωση (εφαρμοστέο δίκαιο και εξαιρέσεις) των διαδικασιών αφερεγγυότητας, οι οποίες φέρουν το στοιχείο της διασυνοριακότητας. Μία πτώχευση είναι διασυνοριακή είτε διότι ο οφειλέτης ή πιστωτές του είναι αλλοδαποί, είτε διότι απαιτήσεις έχει συμφωνηθεί ότι θα διέπονται από αλλοδαπό δίκαιο, είτε -συνηδέστερα- διότι η πτωχευτική περιουσία είναι διάσπαρτη στο έδαφος περισσοτέρων του ενός κρατών. Κύρια νομοθετικά κείμενα που διέπουν τις διασυνοριακές πτωχεύσεις είναι α) ο κανονισμός 1346/2000 που ισχύει από το

2002 και ο κανονισμός 848/2015, που θα τον αντικαταστήσει από τον Ιούλιο 2017, περί των ενδοκοινοτικών διασυνοριακών διαδικασιών αφερεγγυότητας - αμφότεροι διεπόμενοι από την λογική της αμοιβαίας κοινοτικής εμπιστοσύνης- και β) ο ν. 3858/2010 για την (εξωκοινοτικής) διασυνοριακή αφερεγγυότητα, δυνάμει του οποίου μεταγράφηκε στο ελληνικό δίκαιο ο πρότυπος νόμος της Uncitral του έτους 1997. Έμφαση θα δοθεί στις ρυθμίσεις του ισχύοντος (ακόμη) κανονισμού 1346 σε συσχέτισμό και σε σύγκριση με εκείνες του νέου κανονισμού 848 που θα τον διαδεχθεί, ιδίως σε θέματα πεδίου εφαρμογής και εντοπισμού του κέντρου κυριών συμφερόντων ενός (φυσικού ή νομικού) προσώπου, δευτερευουσών διαδικασιών αφερεγγυότητας και συντονισμού τους προς την κύρια διαδικασία, καδεστώτος δημοσιότητας των διαδικασιών, κυρίας και δευτερευουσών, προστασίας των ενέγγυων δανειστών, καθώς και στο καινοφανές ζήτημα της διασυνοριακής πτώχευσης ομίλου εταιριών. Η εξέταση των ρυθμίσεων του ν. 3858 για την διεθνή (εξωκοινοτική) πτώχευση ομοίως θα γίνει σε συσχέτισμό (κυριολεκτικότερα: σε αντιδιαστολή) προς τις ρυθμίσεις των κοινοτικών κανονισμών. Θα δοθεί έτσι η ευκαιρία στον μεταπτυχιακό φοιτητή να αντιληφθεί αν και σε ποιο βαθμό διαφοροποιείται η τύχη του πτωχευτικού πιστωτή ανάλογα με το αν η πτώχευση του οφειλέτη χαρακτηρίζεται ως κοινοτική ή διεθνής (στην τελευταία περίπτωση με παραδείγματα από το αμερικανικό δίκαιο, το οποίο έχει επίσης υιοθετήσει τον πρότυπο νόμο της Uncitral).

Στο περιεχόμενο του μαθήματος ανήκει, ως ιδιαίτερη πτυχή της διασυνοριακής πτώχευσης με μεγάλο πρακτικό ενδιαφέρον, το ζήτημα της ρυθμιστικής σύγκρουσης με άλλα νομικά συστήματα διεθνούς χαρακτήρα. Τέτοιο χαρακτηριστικό παράδειγμα με αυξανόμενο ρυθμό εμφάνισης στην πράξη, αποτελεί η διεθνής πτώχευση ναυπλιακών επιχειρήσεων και η συνακόλουθη σύγκρουση κανόνων ναυτικού και πτωχευτικού δικαίου (π.χ. τύχη της κατάσχεσης πλοίου, προτιμώμενης υποθήκης, κεφαλαίων περιορισμού). Εξίσου ενδιαφέρουσα είναι η αλληλεπίδραση μεταξύ κανόνων διεθνούς πτώχευσης και διεθνούς διαιτησίας.

Το μάθημα στηρίζεται σε μικρές εισηγήσεις για τις επιμέρους θεματικές ενότητες, που θα αναλαμβάνονται από τους συμμετέχοντες, με παράλληλες παρεμβάσεις από τους διδάσκοντες. Η ποιότητα της εργασίας και η εν γένει συμμετοχή θα συνεκτιμώνται στην τελική αξιολόγηση του μεταπτυχιακού φοιτητή.

- Ναυτεργατικό Δίκαιο

Διδάσκων:

Επικ. Καθ. Δημήτριος Λαδάς

Syllabus: Στο πλαίσιο της διδασκαλίας του μαθήματος εξετάζονται οι ειδικές ρυθμίσεις του ναυτεργατικού δικαίου, το οποίο αποτελεί μια ειδική κατηγορία που βρίσκεται στο σημείο τομής εργατικού και ναυτικού δικαίου με ιδιαίτερες ρυθμίσεις και εξειδικευμένη προστασία του εργαζόμενου ναυτικού. Εισαγωγικά εξετάζεται το ελληνικό ναυτικό δίκαιο και οι πηγές του, εσωτερικές και διεθνείς. Σε πρώτη ενότητα εξετάζεται η σύμβαση ναυτολογήσεως που διακρίνεται στη σύμβαση του πλοιάρχου και του πληρώματος. Κατά τη λειτουργία της σχέσης εξετάζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μερών, ήτοι α) υποχρεώσεις πληρώματος: επιδίβαση του πλοίου, εκτέλεση υπηρεσίας, απαγόρευση φορτώσεως πραγμάτων, υποχρέωση πίστης, καλής διατήρησης του πλοίου, β) υποχρεώσεις πλοιοκτήτη ή εφοπλιστή: πληρωμή μισθού, μισθός κατά πλουν, μισθός λόγω ναυαγίου, αδικαιολόγητη μη παροχή εργασίας. Εξετάζονται ζητήματα ασθενείας και ναυτεργατικό ατύχημα. Λύση σύμβασης εργασίας – καταγγελία. Παλιννόστηση ναυτικού. Ναυτολόγηση και παλιννόστηση αλλοδαπού ναυτικού, εφαρμοστέο δίκαιο. Ναυτεργατικές διαφορές, παραγραφή ναυτικών αξιώσεων. Τέλος εξετάζεται το ειδικό συλλογικό ναυτεργατικό δίκαιο, ναυτεργατικές οργανώσεις. Συλλογικές συμβάσεις ναυτεργατών. Ποινικό και πειδαρχικό ναυτεργατικό δίκαιο.

- Νομικό πλαίσιο του Διεθνούς Εμπορίου

Διδάσκοντες:

Αν. Καθ. Δημήτριος Χριστοδούλου

Επικ. Καθ. Χρήστος Χρυσάνθης

Syllabus : Το μάθημα απευθύνεται σε φοιτητές που θέλουν να αποκτήσουν εμπειρία σε νομικά ζητήματα εισαγωγών και εξαγωγών.

Αντικείμενο του μαθήματος είναι τα νομικά ζητήματα του ιδιωτικού δικαίου που σχετίζονται με την οικονομική δραστηριότητα της εισαγωγής ή / και εξαγωγής εμπορευμάτων. Τα ζητήματα αυτά σχετίζονται με τη διεθνή εμπορική πώληση, τη σύμβαση μεταφοράς εμπορευμάτων (θαλάσσια, χερσαία, κλπ.) και την τραπεζική χρηματοδότηση των εισαγωγών και των εξαγωγών, κυρίως μέσα από τους μηχανισμούς της τραπεζικής ενέγγυας πίστωσης και της χρήσης εγγυητικών επιστολών στο διεθνές εμπόριο. Η βασική ιδιαιτερότητα της διεθνούς εμπορικής πώλησης είναι ότι ο πωλητής βαρύνεται με υποχρεώσεις τόσο σε σχέση με την ποσότητα, ποιότητα και κατάσταση των πωλούμενων εμπορευμάτων, όσο και σε σχέση με τα φορτωτικά και λοιπά έγγραφα (π.χ. ασφαλιστήριο) που συνοδεύουν τα εμπορεύματα. Εξετάζονται οι υποχρεώσεις αυτές σε σχέση με τα εμπορεύματα και τα έγγραφα που τα συνοδεύουν. Εξετάζεται επίσης οι λειτουργίες της φορτωτικής. Η φορτωτική έχει λειτουργία συμβατική (δηλ. ενσωματώνει τη σύμβαση μεταφοράς), αποδεικτική (δηλ. αποδεικνύει την ποσότητα, ποιότητα και κατάσταση των εμπορευμάτων κατά τη φόρτωση), μεταβιβάστική (δηλ. με τη μεταβίβασή της μεταβιβάζεται η νομή και η κυριότητα στα εμπορεύματα) και νομιμοποιητική (δηλ. νομιμοποιεί ενεργητικά το νόμιμο κάτοχό της να ασκήσει αγωγή κατά του μεταφορέα για τυχόν απώλεια ή βλάβη των εμπορευμάτων). Εξετάζεται επίσης η τραπεζική ενέγγυος πίστωση και η εγγυητική επιστολή ως μηχανισμοί χρηματοδότησης και ως μηχανισμοί διασφάλισης των μερών στη διεθνή πώληση σε σχέση τόσο με την καταβολή του τιμήματος της πώλησης όσο και με την παράδοση εμπορευμάτων στην ποσότητα, ποιότητα και κατάσταση που συμφωνήθηκε. Για πολλά από αυτά τα ζητήματα το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο έχει εκδώσει προδιατυπωμένους γενικούς όρους που τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να υιοθετήσουν συμβατικά. Εξετάζονται αυτοί οι γενικοί όροι του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου και ιδίως οι INCOTERMS για τη διεθνή πώληση και τα Uniform Customs and Practice for Documentary Credits για την τραπεζική ενέγγυος πίστωση. Η διδασκαλία δίνει έμφαση στη νομολογία των δικαστηρίων και περιλαμβάνει τόσο εβδομαδιαίες εισηγήσεις από τους διδάσκοντες όσο και πρακτικές ασκήσεις, καθώς και επισκόπηση υποδειγμάτων από τυποποιημένες συμβάσεις που χρησιμοποιούνται στο διεθνές εμπόριο.

- Κρατικές Ενισχύσεις

Διδάσκοντες :

Καθ. Λία Αθανασίου

Ευτυχία Κωνσταντάκου (Δρ Νομικής)

Syllabus: Το δίκαιο των κρατικών ενισχύσεων, ως ειδικότερη κατηγορία του ευρωπαϊκού δικαίου του ανταγωνισμού, εξετάζει τη νομιμότητα της χρηματοδότησης που τα κράτη μέλη χορηγούν στις επιχειρήσεις, υπό το πρίσμα των σχετικών άρθρων της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρα 107-109 της ΣΛΕΕ).

Σε επίπεδο ουσιαστικών διατάξεων, αφενός εξετάζονται τα συνθετικά στοιχεία της κρατικής ενίσχυσης, η οποία καταρχήν απαγορεύεται (άρθρο 107 παρ. 1 της

ΣΛΕΕ), αφετέρου αναλύονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες μια τέτοια κρατική χρηματοδότηση μπορεί, κατ' εξαίρεση, να κηρυχθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά και να επιτραπεί η χορήγησή της στη δικαιούχο επιχείρηση (άρθρο 107 παρ. 2 και 3 της ΣΛΕΕ).

Σε επίπεδο δικονομικών/διαδικαστικών διατάξεων, αναλύεται η διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθήσουν τα κράτη μέλη και οι επιχειρήσεις ενώπιον της Επιτροπής, ως καταρχήν αρμόδια να ελέγξει τη νομιμότητα των κρατικών ενισχυτικών μέτρων. Παράλληλα, παρουσιάζονται τα νομικά εργαλεία (ευρωπαϊκοί κανονισμοί και αποφάσεις) που στόχο έχουν την αποκέντρωση του ελέγχου και τη μεταβίβαση της σχετικής ελεγκτικής αρμοδιότητας στις εθνικές διοικητικές και δικαστικές αρχές.

Τέλος, εξετάζονται οι όροι και η διαδικασία ανάκτησης της παρανόμως χορηγηθείσας ενίσχυσης από τη δικαιούχο επιχείρηση, για την οποία αρμόδια είναι τα κράτη μέλη και τα εθνικά δικαστήρια.

Η διδασκαλία δίνει έμφαση στη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των εθνικών δικαστηρίων καθώς και στην πρακτική της Επιτροπής ενώ γίνεται με εβδομαδιαίες εισηγήσεις των διδασκουσών και παρουσιάσεις εργασιών από τους φοιτητές. Οι εξετάσεις είναι προφορικές ενώ η ποιότητα της εργασίας και η εν γένει συμμετοχή συνεκτιμώνται κατά την τελική αξιολόγηση του μεταπτυχιακού φοιτητή.

- **Developments of English Case Law on Shipping (Σύγχρονες εξελίξεις της νομολογίας των αγγλικών δικαστηρίων στο ναυτικό δίκαιο)**

•
Διδάσκοντες:

B. Soyer, Διευθυντής Ινστιτούτου Διεθνούς Ναυτικού και Εμπορικού Δικαίου (Πανεπιστήμιο Swansea)

Γεώργιος Λελούδας, Αν. Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Swansea

Το νεοεισαχθέν μάθημα «Σύγχρονες εξελίξεις της νομολογίας των αγγλικών δικαστηρίων στο ναυτικό δίκαιο» θα προσφερθεί για πρώτη φορά κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2022-2023 στο πλαίσιο του ΠΜΣ Ναυτικού Δικαίου και θα διδαχθεί στα αγγλικά από τον Καθηγητή B. Soyer και τον Αν. Καθηγητή Γ. Λελούδα. Ο στόχος του μαθήματος αυτού είναι να συμβάλει αφενός στην εξοικείωση των μεταπτυχιακών φοιτητών με τις τελευταίες εξελίξεις στο χώρο του ναυτικού δικαίου από τη σκοπιά του Αγγλικού δικαίου, αφετέρου στην καλλιέργεια μιας συγκριτικής προσέγγισης των λύσεων που υιοθετούνται τόσο από την οπτική του κοινοδικαίου όσο και από αυτή των ηπειρωτικών συστημάτων. Η ύλη του μαθήματος θα περιλαμβάνει τα σύγχρονα ζητήματα στο πλαίσιο των ναυλοσυμφώνων, όπου θα αναλύονται τόσο δικαστικές όσο και διαιτητικές αποφάσεις, σύγχρονα θέματα του δικαίου των μεταφορών (θαλάσσιας, αεροπορικής, οδικής) καθώς και ζητήματα συνδυασμένων μεταφορών, και τέλος τις τελευταίες νομολογιακές εξελίξεις αλλά και πρακτικά ζητήματα του δικαίου της θαλάσσιας ασφάλισης (τόσο ασφάλιση φορτίου όσο και P&I). Το μάθημα θα εμπλουτίζεται με ad hoc εισηγήσεις από προσκεκλημένους ομιλητές.

Professors:

Banş Soyer, Director of the Institute of International Shipping and Trade Law (Swansea University)

George Leloudas, Associate Professor, Swansea University

The newly introduced course “Developments of English case law on Shipping” will be offered for first time during the spring semester of 2022-2023 in the context of the LL.M. on Maritime Law and will be taught in English by Prof. B. Soyer and G. Leloudas. The course’s aim is to get the postgraduate students acquainted with the latest developments on maritime law from an English law perspective and enable them to acquire a comparative critical approach of both civil and common law systems. Indeed, the course’s syllabus will include contemporary issues in charterparties (both case law and arbitration awards), contemporary topics in carriage of goods by sea, land and air as well as in a multimodal context and latest case law developments as well as practical issues in marine insurance both from a cargo insurance and a P&I point of view. The module will be further enriched with guest lecturers.

- Διεθνές και Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο (μάθημα άλλης ειδίκευσης)
- International Economic Law of Business Transactions (μάθημα άλλης ειδίκευσης)

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΠΜΣ

Στην ηλεκτρονική σελίδα των ΠΜΣ

https://www.law.uoa.gr/metaptychiakes_spyodes/ θα βρείτε πληροφορίες για τη νομοθεσία του διέπει τα ΠΜΣ, τους Κανονισμούς Λειτουργίας των Π.Μ.Σ., ανακοινώσεις, υποδείγματα αιτήσεων, προγράμματα σπουδών, πρόγραμμα μαθημάτων, διδάσκοντες, κ.α. σχετικές πληροφορίες.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Π.Μ.Σ. Ακαδημίας 45 (ισόγειο)

- Δημήτριος Αθανασόπουλος (τηλ. 210-3688656)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Β΄ ΤΟΜΕΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Ακαδημίας 45 (ημιώροφος)

- Ειρήνη Χαλκιαδάκη (τηλ. 210-3688672)

ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ- ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Η διδασκαλία και οι γραπτές εξετάσεις των μαθημάτων γίνονται στις αίθουσες των εξής κτιρίων:

- Μέγαρο Θεωρητικών Επιστημών (Μ.Θ.Ε.) Σίνα 3
- Νομική Σχολή (Σόλωνος 57)
- Νομική Σχολή (Ακαδημίας 45)
- Ινστιτούτο Δικονομικών Μελετών/ Ι.Δ.ΜΕ. (Σκουφά 48)

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΝΟΜΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Ακαδημίας 47 – 3^{ος} όροφος (τηλ. 210 368 8608)

Στο χώρο αυτό οι φοιτητές με τη χρήση του αριθμού μητρώου τους και του προσωπικού κωδικού (PIN) που έχουν ορίσει και τη διαδικασία εγγραφής στις υπηρεσίες επιτρέπεται να έχουν ελεύθερη πρόσβαση στο διαδίκτυο και σε επιλεγμένες ψηφιακές βιβλιοθήκες μέσω σειράς διαθέσιμων Η/Υ. Περισσότερες πληροφορίες: <http://lii.law.uoa.gr/>

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής

Διεύθυνση :Σόλωνος 104 και Μαυρομιχάλη 17 Αθήνα, Τ.Κ. 10680

Τηλέφωνο:(+30) 210 368 8113 , φαξ: 210 3688020

Ωράριο: Η Βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής λειτουργεί για το κοινό από **Δευτέρα έως Παρασκευή 8.30 – 19.00**, με προσωρινή είσοδο από την οδό Μαυρομιχάλη 17.

Η Βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών αποτελεί μετεξέλιξη των Νομικών Φροντιστηρίων – Σπουδαστηρίων, τα οποία χρονολογούνται από την ίδρυση του Πανεπιστημίου Αθηνών και της Νομικής Σχολής (1837). Η ενιαία Βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής Αθηνών, στο κτήριο του Παλαιού Χημείου, δημιουργήθηκε το 2017 από την ενοποίηση των προγενέστερων Σπουδαστηρίων – Βιβλιοθηκών των Τομέων της Σχολής.

Η συλλογή της Βιβλιοθήκης συγκρίνεται επάξια με τις αντίστοιχες συλλογές μεγάλων Πανεπιστημιακών Βιβλιοθηκών του εξωτερικού. Αποτελείται από 100.000 τόμους βιβλίων και 1.300 τίτλους επιστημονικών περιοδικών εκδόσεων, καλύπτοντας σε ελληνική και ξενόγλωσση βιβλιογραφία όλους τους κλάδους του Ηπειρωτικού και Αγγλοσαξωνικού Δικαίου.

Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί κατά τα σύγχρονα διεθνή πρότυπα οργάνωσης και λειτουργίας Βιβλιοθηκών και διαθέτει κατηρτισμένο προσωπικό, παρέχοντας στα μέλη της επιστημονικής κοινότητας συμβατικές και ψηφιακές υπηρεσίες νομικής πληροφόρησης και τεκμηρίωσης. Παράλληλα, καλύπτει και προωθεί ακαδημαϊκές δραστηριότητες, τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, και υποστηρίζει το κοινωνικό και πολιτιστικό έργο του Ε.Κ.Π.Α.

Π.Μ.Σ. «Εμπορικό Δίκαιο - Business Law»

Περισσότερες πληροφορίες: <http://www.lib.uoa.gr/bibliothikes-scholon/nomikis.html>